

Harku Valla Teataja

NELJAPÄEV, 10. JUULI 2025

www.harku.ee

Harku valla Avatud külade 7. festival – maitset, mis ühendavad kogukonna

Avatud külade festival toimub läbi suve: esimesed kodukohvikud avatakse 12. juulil Suurupis ja festivalile paneb punkti Harkujärve kogukonnapäev 30. augustil.

Harku valla selles suves on rohkem maitset kui kunagi varem. Kodukohvikud, külaseltsid ja kogukonnad otsivad ühiselt just seda kõige ehedamat Harku valla maitset – seda, mis on aja jooksul saanud meie paepealsete külade ja rannikuäärsete alade omaks. Need on maitset vanaemade retseptiraamatutest ja perede lugudest, põlised toidud ja uued road, mis on sündinud koos kogukonna kasvamisega ja muutumisega.

Kas see on suitsukana Ranna soovhoosi stiilis või hoopis tänapäevane pitsa? Seda selgitamegi välja kõik koos – sest armastus käib kõhu kaudu ja igal on oma lemmik. Selleks on oodatud kaasa lööma nii professionaalsed kokad kui ka kodused kokandushinged. Kodukohvikutes pakutud parimad palad pildistatakse üles ja nende lood talletatakse, et koondada need kõik ühte Harku valla maitsete raamatusse – kinkides kõigile võimaluse tutvustada meie kandi iseloomu ja maitset nii endale kui ka külalistele.

Avatud külade festival on aastatega kujunenud kogukonna suureks ühispeoks. Kui see algas kümnepäevase sündmusmaratonina, siis nüüd on sellest saanud terve suve kestes

sari. Külaseltsid räägivad kaasa ja kujundavad oma küla nägu – olgu selleks kodukohvikud, töötoad, laadad või jalutuskäigud. Mõni küla võtab vahel pausi, aga see ei takista kohvikuid avamast – sest kogukond elab inimeste tahtes ja tegudes.

Külakogukonnad oleme meie ise. Kui soovime, et meie kodukohad oleksid elujõulised ja kutsuvad, on Avatud külade festival hea võimalus kaasa mõelda ja panustada. Kodukohvikute ja külapeo kõrval sünnivad siin ideed, kuidas arendada avalikku ruumi, luua vaba aja veetmise võimalusi, hoida keskkonda või valmistuda kriisiks – olgu selleks lumetorm, üleujutus või energia varustuskindlus.

Harku valla Avatud külade festival on rohkem kui üritus. See on kogukonna ühine lugu – maitsete, mälestuste ja unistuste kaudu. Ja see lugu kasvab koos meie endiga.

MIS MEID AVATUD KÜLADE 7. FESTIVALIL EES OOTAB?

Alustame Suurupist – sellest väekast ja kaunist paigast. Suurupi on sel aastal tõeline kodukohvikute paradisi, sest siin on avatud kõige rohkem kohvikuid ühe küla kohta!

Suurupi külapäeval, 13. juulil avaneb võimalus astuda sisse Suurupi ülemisse tuletorni, mis tähistab tänavu oma 265. sünnipäeva. See ajalooline majakas on meie ranniku au ja uhkus. Esimene Suurupi tuletornipäev peeti 15 aastat tagasi – sellest ajast alates on tuletorni jalamil vahelduva eduga toimunud kontserdid ja muud kogukondlikud sündmused. Sel suvel algab tuletornis ka kauaoodatud remont, mis annab värsket ilme fassaadile ja laternaruumile.

Tuletorni jalamil ootab külalisi hulk ettevõtmisi, sealhulgas lõbus ja maitsev parima marjakoogi konkurss. Kui sul, sinu emal või naabril on Harku valla kõige parem marjakook, siis on aeg see lauale tuua – väärikas žürii valib parimad ja auhinnad ei jää tulemata!

Sealt edasi viivad meie teed juba nelja teise küla rada-dele.

TILGU SADAM, VÄÄNA, KUMNA, HUMALA

Laupäeval, 26. juulil on Tilgu sadama päev, mis kutsub nautima merelist päeva. Merehõngulised maitset, võimalus minna merele ja vetelpäästekoerad näitavad oma oskusi põnevas etteastes.

Samal laupäeval peetakse Vääna külapäeva ja kodukohvikute päeva. Vääna küla koostöö on sinne uhkus – Vääna mõis, raamatukogu ja ettevõtjad toimetavad üheskoos. Päeva täidavad laad ja mõisatuurid, lastele kingitakse Miku-Manni Lasteteatri etendus “Mängult ja päriselt”. Õhtut kroonib suurejooneline kontsert mõisapargis – lavale astub vokaalan-sambel Estonian Voices.

Pühapäeval, 27. juulil on Kumna päev. Seal ootab traditsiooniline

käsitöölaad, lasteatraktsioonid, mõisatuurid ja populaarne Kolme Pörsakese teadussõu. Õhtu kulminatsioon on kontsert, kus esinevad Lauri Saatpalu ja Peeter Rebane.

Samal pühapäeval saavad varem tasuta pileti soetanud huvilised osa ka Humala militaarmatkast, mida juhivad Kristo Pals.

NÄDALAVAHETUS VÄÄNA-JÕESUUS

Järgmisel nädalavahetusel liigub festival Vääna-Jõesuusse, kus ootab laad ja kodukohvikute tänav. Külapäev saab alguse traditsioonilise Underi luulehommikuga Underi ja Adsoni suvila juures männikus. Igal aastal leiab kohalik kirjanik Tarmo Teder Marie Underi loomingule värsket ja üllatavat vaatenurka.

Vääna-Jõesuu kooli õuealal on laad, kodukohvikud ja turvalisuse ala. Samal ajal stardib kooli staadionilt Harku valla jooksusarja Vääna-Jõesuu 5 km jooks.

Lastealal saab batuudil hüpata, käevõrusid meisterdada ja võistelda paberlennukite lennutamises.

Turvalisuse alal on väljas politseimuuseum oma pöörleva autoga, Ennetaja kiirabi, päästamet, kodutütreid, kaitseliiti ja naiskodukaite. Päeva jooksul toimuvad põnevad võistlused ka täiskasvanutele – selgitatakse välja täpsemad kettagolfi puttijad, parimad Mõlky mängijad, õllekastihoidmise tugevad ja saapaviske meistrid.

Kell 17 tantsib Pööreline ja päeva lõpetab laternamatk. Kodukohvikud on sel nädalavahetusel avatud Liikval, Vailas, Vääna-Jõesuus ja Türisalus.

LEMMIKLOOMAPÄEV

Reedel, 15. augustil toimub juba kolmandat korda lemmikloomapäev, kus räägitakse vastutustundlikust lemmikloomapidamisest. Kogukond saab valida, millisele ühingule läheb kohalike lemmikloomapoodide toel kogutud abi – igaühel on võimalus panus anda.

TISKRE JA HARKU ALEVIK KUTSUVA

Laupäeval, 16. augustil ootab meie valla suurim küla Tiskre oma külapäevale Meie poe juures. Siin on tegevust nii noortele kui ka eakatele, kohal on OTT (Otse Tootjalt Tarbijale) laad ja kodukohvikud on avatud

reedel ja laupäeval. Avastada saab Tiskre ja Tabasalu kiirelt arenevat piirkonda.

Festival jätkub **Harku alevikus 29. augustil** kirjandusliku matkaga “Tasuja legendid Harkus”, mida juhivad Tiiu Kask. Seal saab proovile panna oma teadmised maitsetaimede viktoriinis. Päeva lõpetab päikeseloojangu kontsert Tabasalu muusika- ja kunstikooli ansamblilt.

Festivalile paneb punkti **30. augustil** Harkujärve kogukonnapäev. Harkujärve kirikus on avatud külakohvik piiblitoitudega – päeva alustab keskpäevalvõlu ja orelipooldund, jätkuks on haljasalal omatoode turg ja sportlikud mängud. Pärastlõunal pakutakse läätseleent ja karaskit kõigile soovijatele, teetuba on avatud päeva lõpuni. Külalisi ootavad maalinäitus, muusika ja raamatulaenutus. Päeva lõpetab õhtupalvus.

Ja kui tunned, et just sinu kodune retsept või hubane hoovikohvik on sellest suvest veel puudu, siis augusti alguses avaneb veel võimalus registreerida oma kodukohvik ka festivali viimaseks nädalavahetuseks! Sest Harku valla maitset sünnivad meie kõigi käte ja südamega.

Avatud külade festivalil osalevad Suurupi külaselts, Tilgu sadama jahtklubi, Vääna selts, Kumna küla selts, Ilmandu vanatehnika ja saunaklubi, Harku aleviku külaselts, Alasniidu külaselts, Harkujärve kogukonnakeskus ning Vääna-Jõesuu külaselts. Kaasa aitavad teised vabaühendused, ettevõtted ja inimesed üle kogu valla, kes hoolivad ja soovivad oma kodukoha elu paremaks muuta.

Avatud külade festival on ehe näide sellest, kuidas kogukond ise oma tulevikku ja ühist olemist kujundab. See on üritus, mille viivad ellu kogukonnad ja mis saab rahalist tuge Harku valla projektitoetuste eelarvest.

Kristiina Adamson,
Avatud külade festivali projektijuht

Kodukohvikud

Visit Harku

VOLIKOGUS

Volikogu suurendas kaasavat eelarvet ja algatas neli detailplaneeringut

26. juunil toimus Harku vallavolikogu istung Merikülas. Istungit juhatas volikogu esimees Heinart Puhkim.

Istungil anti üle umbusaldusavaldus Harku vallavolikogu revisjonikomisjoni aseesimehele Liisa Oviirile ja arupärimine Harku vallavanemale.

Sügisel toimuvate kohaliku omavalitsuse valimiste läbiviimiseks kinnitati Harku valla valimiskomisjon, moodustati valimisringkond ja määrati volikogu järgmise koosseisu arvuks 21 liiget.

Septembris jõustuvate seadusemuudatuste tõttu muudeti Harku valla koolieelsete lasteasutuste ja koolide põhimäärust ning sotsiaaltoetuste abi andmise korda, millega tõsteti ka sünnitoetuse määra.

Võeti vastu huvihariduse ja huvitegevuse toetuse maksmise korra ning Harku valla kaasava eelarve menetlemise korra uus versioon.

Esimesega reguleeritakse huvihariduse ja -tegevuse toetuse maksmist teenuseosutajatele ning täpsustatakse eraisikute toetuse taotlemise võimalusi. Lisaks täpsustatakse kasutatavat terminoloogiat.

Teisega otsustati moodustada kolm paikkonda, kuhu on võimalik kaasava eelarve raames taotleda vahendeid ja teha investeringuid. Selleks suurendati vahendeid kaasava eelarve elluviimiseks 90 000 euron. Kui varem rahastati ühte objekti, siis alates järgmisest aastast kokku kolme objekti.

Otsustati algatada Harku valla arengustrateegia muutmine.

Katkestati eelnõu “Kogukonnaarengule suunatud tegevuste toetamise kord” lugemine ja määrati tähtaeg muudatusettepanekute esitamiseks.

ALGATATI NELI DETAILPLANEERINGUT:

• Suurupi külas Marese tee 3 maaüksuse ja lähiala detailplaneering eesmärgiga selgitada välja võimalused varem kehtestatud Suurupi külas Marese tee 11 / Munakivi tee 18, Marese tee 9 / Munakivi tee 16, Munakivi tee 14 ja Marese tee 3 maaüksuse ning lähiala detailplaneeringuga Marese tee 3 maaüksusele määratud hoonestusala, ehitisealuse pinna ja abiehitiste arvu muutmiseks. Lisaks on detailplaneeringu koostamise eesmärk juurdepääsutee ja tehnovõrkudega varustamise lahendamine ning haljastuse ja heakorrastuse põhimõtete määramine.

• Laabi külas Sütemetsa tee 39 maaüksuse ja lähiala detailplaneering eesmärgiga selgitada välja võimalused maaüksuse jagamiseks viieks äri- ja tootmismaad ning üheks transpordimaa sihtotstarbega krundiks ning määrata äri- ja tootmismaadele ehitusõigus. Kavandatud transpordimaa krunt võõrandatakse tasuta vallale. Lisaks on detailplaneeringu koostamise eesmärk juurdepääsuteede ja tehnovõrkudega varustamise lahendamine ning haljastuse ja heakorrastuse põhimõtete määramine.

• Tiskre külas osaliselt Apametsa II kvartali (Valli, Lagedi, Tiigi, Suure-Pällo, Teispere ja Apametsa parkla maaüksus) ja lähiala detailplaneering eesmärgiga selgitada välja võimalused maaüksuste jagamiseks elamu-, äri-, üldkasutatava ja transpordimaa kruntideks ning määrata ehitusõigus elamute ja ärihoonete püstitamiseks. Kavandatud transpordi- ja üldkasutatava maa krundid võõrandatakse tasuta vallale. Lisaks on detailplaneeringu koostamise eesmärk tehnovõrkudega varustamise ja juurdepääsuteede lahendamine ning haljastuse ja heakorrastuse põhimõtete määramine.

• Liikva külas Oru maaüksuse ja lähiala detailplaneering eesmärgiga varem kehtestatud detailplaneering ümber planeerida, et muuta planeeritud tehnovõrkude lahendust, kavandades tehnovõrgud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni baasil ning täpsustada ehitusõigust ehk kavandada varem kehtestatud detailplaneeringule juurde kaks elamuühikut. Kavandatud transpordi- ja üldkasutatava maa krundid võõrandatakse tasuta vallale. Lisaks on detailplaneeringu koostamise eesmärk juurdepääsutee ja tehnovõrkudega varustamise lahendamine ning haljastuse ja heakorrastuse põhimõtete määramine.

Võeti vastu Tiskre külas Nõmme tee 3 maaüksuse ja lähiala detailplaneering, millega täpsustatakse olemasoleva elamumaa ehitusõigust. Elamumaa krundile määratakse ehitusõigus ühe üksikelamu ja kuni ühe abihoone püstitamiseks, ehitisealuse pinnaga kokku kuni 370 m². Elamu suurim lubatud kõrgus maapinnast on planeeritud kuni 9 m ja kuni kaks maapealset korrust.

Anti seisukohad Vahi külas asuva Tammistu kinnisasja jagamise ning Liikva külas asuvate Varsa tee 6 ja Varsa tee 9 piiride muutmise kohta.

Haridus- ja kultuurikomisjoni aseesimehe volituste lõppemise tõttu viidi läbi komisjoni esimehe ja aseesimehe valimised. Komisjoni esimeheks valiti Kalev Konsa ja aseesimeheks Katrin Krause.

Otsustati maksta vallavanemale ja palgalistele vallavalitsuse liikmetele 2024. aasta tulemusliku tegevuse eest preemiat proportsionaalselt 2024. aastal vallavalitsuse liikmeks oldud ajale.

Anti vallavalitsuse ülevaade volikogu istungite vahelisel perioodil toimunud. / HVT

HARKU VALLAVALITSUS

Teenuste 2, Tabasalu (infosekretär, sotsiaal- ja tervishoiuosakond)

Tilgu tee 53, Meriküla (kõik teised osakonnad)

Vallavalitsuse teenistuja vastuvõtule registreerimiseks palume pöörduda telefoni või e-posti teel selle teenistuja poole, kelle vastuvõtule soovitakse. Vastuvõtule on võimalik tulla nii Teenuste 2 majja kui ka Merikülla, andes oma eelistusest vastuvõtule registreerimisel eelnevalt teada.

Teenuste 2 on avatud: E, N 8-18, T, K 8-16, R 8-14.30 (kl 12.30–13 suletud)

Harku Valla Teataja

Muraste kooli direktoriks valiti Dagmar Aus

Muraste kooli hakkab juhtima Dagmar Aus, kes asub koolijuhina tööle 1. augustil.

Dagmar Ausi sõnul on ta tänulik usalduse ja võimaluse eest asuda juhtima Muraste kooli. “Ootan põnevusega Muraste kooliperega kohtumist sügise hakul. Loodan, et saame koos edasi viia kooli traditsioone, pakkuda lastele parimaid õppimisvõimalusi ning hoida toetavat ja inspireerivat koolikeskkonda. Seniks soovin kõigile Muraste kooli õpetajatele, õpilastele ja nende peredele kaunist suve jätku ja mõnusaid puhkusehetki,” sõnas Dagmar Aus.

Abivallavanem Jüri Käosaare sõnul rääkis Dagmar Ausi kasuks süsteemne mõtlemine, põhjalikkus ja koostööine suhtlus. “Kandideerides koolijuhi kohale paistis Dagmar Aus silma oma väga põhjaliku eeltöö poolest ja esitas sisukaid lahendustele orienteeritud küsimusi. Ta seab oma valikutes esikohale õpilase ja õpetaja

Muraste kooli juht Dagmar Aus alustab tööd 1. augustil. Foto: erakogu

tasandi ning tema kogemus üldõpetuse õpetaja ja õppejuhina annab tugeva aluse juhtimaks kuueklassilist kooli. Dagmar Ausi töö õpiringide

vedajana ja sellekohane koostöö Tallinna ülikooliga näitab õpetajast lähitua muutuste juhtimise kogemust ja oskust,” sõnas Jüri Käosaar.

Dagmar Aus on töötanud haridusvaldkonnas eri ametites – lasteaiaõpetaja, õpetaja ja õppejuhina. “Need kogemused on andnud mulle tervikliku vaate lapse arengule ja koolikeskkonna kujundamisele,” kinnitas Dagmar Aus.

Dagmar Ausil on Tallinna ülikooli haridusteaduste magistrikraad nii klassiõpetaja kui ka hariduse juhtimise erialal. Ta on läbinud mitu erialast täiendkoolitust.

Dagmar Ausi kirg on rahvatants. Ta on õppinud rahvatantsuõpetajaks Eesti rahvakultuuri keskuses. Dagmar Aus on töötanud rahvatantsuõpetajana ning olnud seotud aastatel 2014–2023 nii üldtantsupidude kui ka meeste ja noorte tantsupeoga. Ta on tantsupidudel olnud liigijuhi assistent, liigijuht ja lavastaja.

Dagmar Aus on kolme lapse ema. / HVT

Harku vald tõstis sünnitoetuse 500 euron

Harku vallavolikogu kinnitas oma 26. juunil toimunud istungil sünnitoetuse suuruseks 500 eurot, mis hakkas kehtima alates 7. juulist 2025.

Sünnitoetust makstakse taotluse alusel ühele lapse vanematest tingimusel, et laps on registreeritud Harku valla elanikuks 30 päeva jooksul või mõjuvatel põhjustel 60 päeva jooksul pärast sündi ja taotleja on olnud rahvastikuregistri andmetel Harku valla elanik lapse sünnile eelnenud aasta 31. detsembri seisuga.

Mitmikute sünni puhul makstakse sünnitoetust kehtestatud sünnitoetuse määras igale vastsündinule, millele lisandub igale mitmikule eraldi 50% ühekordsest sünnitoetuse määrast.

Lapsendanud vanemale makstakse sünnitoetust juhul, kui laps on registreeritud Harku valla elanikuks ning taotleja on olnud rahvastikuregistri andmetel Harku valla elanik lapsendamisele eelnenud aasta 31. detsembri seisuga. Lapsendamisega peab olema alustatud enne lapse

Tänavu on meie valda sündinud 88 last. Foto: Pixabay

üheaastaseks saamist ja seda kinnitavad dokumendid on esitatud vallavalitsusele.

Sünnitoetuse suuruse määramisel lähtutakse lapse sündimise kuupäeval kehtivast toetuse määrast. Taotluse võib esitada kuue kuu jooksul pärast lapse sündi.

Sünnitoetuse suurus enne 7. juulit 2025 oli 450 eurot.

Igale rahvastikuregistri järgi meie

valda sündinud lapsele kingib vald Harku valla sümboolikaga hõbelusika, mis antakse perele üle pidulikul vastuvõtul. Hõbelusikapeod toimuvad tavaliselt kaks korda aastas ja sinna kutsutakse lapsevanemad, kelle laps on saanud või saamas aastaseks.

2025. aastal on Harku valda sündinud 88 last, 38 tüdrukut ja 50 poissi.

Tiia Spitsõn, sotsiaal- ja tervishoiuosakonna juhataja

Oodatakse ettepanekuid eelnõule “Kogukonnaarengule suunatud tegevuste toetamise kord”

Eelnõule “Kogukonnaarengule suunatud tegevuste toetamise kord” saab teha muudatusettepanekuid kuni 21. juulini 2025.

Määruse eelnõu “Kogukonnaarengule suunatud tegevuste toetamise kord” on koostatud lähtudes kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest. Eelnõu eesmärk on ajakohastada senist kogukondade arengut toetava toetuse põhimõtteid ja viise. Seni oli kogukondadel võimalik

taotleda toetust Harku vallavolikogu 28. juuni 2012. aasta määruse nr 10 “Projektipõhise tegevuste toetamise kord Harku vallas” alusel, küllaliikumise edendamiseks. Uue eelnõuga luuakse süsteemsem ja laiaulatuslikum toetuste eraldamise raamistik, mis võimaldab kogukondadel tõhusamalt planeerida ja ellu viia piirkondlikku arengut toetavaid tegevusi.

Kehtiva regulatsiooni kohaselt oli toetuste sihtrühm peamiselt

küllaliikumine ja toetuste eraldamine tugines üksikprojektide elluviimisele. Uue eelnõuga nähakse ette püsivama iseloomuga, kogukonna arengut strateegiliselt toetavad meetmed ning selgemad hindamiskriteeriumid ja haldusmenetluslikud põhimõtted.

Määruse muudatuse eelnõu ja seletuskirjaga on võimalik tutvuda veebilehel <https://www.harku.ee/eelnou-avalikustamine>. Seal saab esitada eelnõule ka ettepanekuid. / HVT

Harku Valla Teataja

VÄLJAANDJA Harku Vallavalitsus, Teenuste 2, Tabasalu 76901, Harju maakond, tel 600 3848, www.harku.ee
TOIMETUS JA REKLAAM Toimetaja Merike Pinn, tel 505 4894, e-post: vallaleht@harku.ee; merike.pinn@harku.ee
TRÜKK Kroonpress LEVI Targetmaster OÜ.
Ajalehe trükiarv on 8140

Vallaleht ilmub iga kuu teisel ja neljandal neljapäeval. Harku Valla Teataja kanne on kahe tööpäeva vältel alates vallalehe ilmumispäevast. Toimetusel on avaldamisel õigus kaastöid lühendada ja redigeerida. Harku Valla Teatajas ilmunud artiklite refereerimine on lubatud vaid toimetuse kirjalikul loal. Järgmine Harku Valla Teataja ilmub 14. augustil. Kaastööd ja reklaamid palume saata nädal enne ilmumist.

Liiklus IRONMAN Tallinn triathlonivõistluse ajal

Laupäeval, 23. augustil toimub täispikk IRONMAN Tallinn ja pühapäeval, 24. augustil poolpikk IRONMAN 70.3 Tallinn triathlonivõistlus. Võistlused toovad muudatusi liikluskorralduses.

LIIKLUSPIIRANGUD

Laupäeval, 23. augustil on liiklus suletud järgmiselt:

Pelguranna tänav Kari tänava ja Kolde puiestee vahelisel lõigul kl 6–10
Paldiski mnt linnast väljuv suund Soodi ja Tuuleveski tänava vahelisel lõigul kl 6–10

Paldiski mnt mõlemal suunal Tuuleveski tänava ja Kumna tee vahelisel lõigul kl 6–17:30

Tee nr 11410 (Kiia – Vääna-Viti) Paldiski mnt ja Joa tee vahelisel lõigul kl 6–17:30

Tee nr 11410 (Kiia – Vääna-Viti) Joa ja Sõrve tee vahelisel lõigul kl 6–17:30

Sõrve tee tee nr 11410 (Kiia – Vääna-Viti) ja Tuule tee vahelisel lõigul kl 6–17:30

Joa tee tee nr 11410 (Kiia – Vääna-Viti) ja Kumna tee vahelisel lõigul kl 6–17:30

Kumna tee terves ulatuses kl 6–17:30

Pühapäeval, 24. augustil on liiklus suletud järgmiselt:

Pelguranna tänav Kari tänava ja Kolde pst vahelisel lõigul kl 7:30–11

Paldiski mnt linnast väljuv suund Soodi ja Tuuleveski tänava vahelise lõigul kl 7:30–11

Paldiski mnt mõlemal suunal Tuuleveski tänava ja Kumna tee vahelisel lõigul kl 7:30–15

Baltimaade suurim triathlonifestival toimub kümnendat korda.

Tee nr 11410 (Kiia – Vääna-Viti) Paldiski mnt ja Joa tee vahelisel lõigul kl 7:30–15

Joa tee tee nr 11410 (Kiia – Vääna-Viti) ja Kumna tee vahelisel lõigul kl 7:30–15

Kumna tee terves ulatuses kl 7:30–15

Teede ja tänavate sulgemise kohta saab ülevaate Google Mapi kaardilt, samuti on seal toodud valik ümbersõiduvõimalusi: bit.ly/ironmantallinnliiklus25.

LIIKLUSKORRALDUS JA ESKORT

Võistlustrassi julgestavad liiklusreguleerijad ja mototurbe. Elanikud, alarmsõidukid ja kohalike asutuste sõidukid lastakse läbi vastavalt reguleerijate hinnatud olukorrale ja märguannetele. Vajadusel kaasatakse mototurbe meeskond eskortimiseks.

Kui satud suletud teelõigule:

- Anna reguleerijale teada, kuhu soovid minna.
- Kui sihtkoht on teisel pool trassi, oota lubavat märguannet.

- Kui sihtkoht asub trassi ääres, saadetakse sind võistlejatega samas suunas mototurbe saatel. Trassile lubatakse ainult juhul, kui puudub muu ligipääs.

NB! Pühapäeval, 24. augustil kell 11–13 on trassil suurim ratturite tiheus – kuni 70 ratturit minutis. Seetõttu võib motosaate ooteaeg olla pikem. Soovitame võimalusel planeerida sõidud väljapoole seda ajavahemikku.

ÜHISTRANSPOORT

Ühistransport on võistlustrassilt ümber suunatud või väljumised ära jäetud. Täpsem info ühistranspordi muudatuste kohta Harjumaal ja Tallinnas tuleb augustis.

LISAINFO

- Teele ja bussipeatustesse paigaldatakse infotahvlid sulgemiste ja kontaktidega.
- Liiklusinfoliin: avatud 18.–25. augustil
- Küsimused e-posti teel: liiklus@tristore.ee / Korraldustoimikond@tristore.ee

Harju maavarade teema- planeeringule laekus 37 ettepanekut

Harju maakonna maavarade teemaplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu avalik väljapanek toimus 14. aprillist 14. maini 2025.

Väljapaneku käigus avaldasid materjalide kohta arvamust 9 riigiasutust, 12 kohaliku omavalitsuse üksust, 8 eraisikut ja 8 ettevõtet.

Asutuste ettepanekud puudutasid müra normtasemete ja kumulatiivse müraga arvestamist, väärtuslikke põllumajandusmaid, väljaveoteid, arheoloogiatundlike alasid, kaitsealuseid liike, hüdrogeoloogiat. Kohalikud omavalitsused ja eraisikud tegid ettepanekuid alade korrigeerimiseks ning prioriteetsuse muutmiseks. Läbivalt oli kohalike elanike mure peamiselt kaevandamisest tulenevad negatiivsed mõjud.

Harku vallavalitsus on avaldanud oma seisukoha ja juhtinud tähelepanu, et Harku 4 planeeritav kaevandusala asub Harku alevikus 2005. aastal kehtestatud Betooni, Betooni 1, Betooni 2, Betooni 3, Betooni 5 ja Betooni 7 kinnistu detailplaneeringule (kuhu on planeeritud elamud) lähemal kui lubatud 500 m puhverala. Vallavalitsus palub selle tähelepanekuga edaspidises menetluses arvestada.

Oma seisukoha on esitanud ka Laabi küla elanikud, kes on vastu

Harku karjääri plaanitavale laienemisele. “Juba praegu põhjustab Harku karjäär meie kogukonnale probleeme: tolm ja müra, lõhkamised, teede kahjustused, joogivee kvaliteet. Karjääri laienemisega kaasnevad riskid: kinnisvara väärtuse langus ja elukeskkonna halvenemine. Laienemine kahjustab kohalikke ökosüsteeme, sealhulgas kaitsealuseid liike (näiteks sookured) ja looduslikke elupaiku. Laabi küla sooviks, et enne kaevandataks vanad alad tühjaks ja taastataks need, kui hakatakse uusi alasid kaevandama,” on Laabi küla elanike ettepanek.

Kõik arutelude protokollid, ettekanded ja ettepanekud on teemaplaneeringu kodulehel www.harjumaavarad.ee.

Avalikustamise tulemusi tutvustavad avalikud arutelud toimusid 5. juunil Paldiskis, 9. juunil Tabasalus, 11. juunil Kostiveres, 12. juunil Hiiu, 16. juunil Kuusalus, 17. juunil Nõmmel ja 19. juunil veebis.

Järgmise sammuna täiendatakse laekunud arvamuste alusel nii teemaplaneeringu kui ka keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõud. Seejärel esitatakse need valitsusasutustele ja kohalikele omavalitsustele kooskõlastamiseks, samuti asjahuvilistele isikutele arvamuse avaldamiseks. / **HVT**

Miniprojektide taotlusvoor tulekul

MTÜ Nelja Valla Kogu avab Euroopa Sotsiaalfond+ toetusmeetme „Sotsiaalse kaitse suurendamine“ miniprojektide taotlusvoor.

Meetme tegevused peavad toetama ESF+ eesmärke:

- Pikaajalise hoolduse teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine ning hoolduskoormuse leevendamine
 - Inimväärikuse tagamine ning sotsiaalse kaasatuse suurendamine
- Miniprojektide tegevuste sihtrühmadeks on Nelja Valla Kogu tegevuspiirkonnas alaliselt elavad:
- Vanemaealised inimesed vanuses 55+ aastat
 - Erivajadusega inimesed vanuses 16+ aastat

Taotlusvoor on avatud 8.–22. septembrini 2025. Taotlusedokumentide esitamine toimub SPOKU keskkonnas.

Meetme kirjeldus ja taotlemistingimused on leitavad www.4kogu.ee. Infopäev toimub veebi teel 27.08 kell 16. Registreeru: anneli@4kogu.ee.

Info ja nõustamine: Anneli Kikkas, tel 5380 7345, e-post anneli@4kogu.ee

Balti jaama bussipeatusest alates 1. augustist

Tallinna linna ja regionaalministeeriumiga on saavutatud kokkulepe maakondlike bussiliinide peatuste säilitamiseks Balti jaamas, vähendatud väljumiste arvuga.

Kokkuleppe kohaselt jäävad Balti jaama peatused alles põhja, lõuna ja ida suuna liinidele, mis hõlmab kokku kuni 250 väljumist päevas.

Alates 1. augustist 2025 suunatakse lääne ja edela suuna maakonnaliinide väljumised Balti jaamast välja.

Nende liinide uueks algpeatuseks saab Viru peatus.

1. augustist muutuvad vaid lääne ja edela suuna liinide liikumised. Edela suuna liinidel on tulemas suuremad sõiduplaanide muudatused Kangru liiklussõlme avamise tõttu. Täpsem sõitjate teavitamine algab 17. juulil.

Suundade kaupa mõjutatud liinid ja nende uued alg- ja lõpp-peatused.

Lääne suund: liinid: 07, 136, 145,

148, 149, 118, 146, 108, 109, 111, 111A, 122, 123, 123A, 123B, 126, 127, 128, 128A, 129, 181. Algpeatus: Viru. Lõpp-peatus: Snelli tiigi ääres peatus Balti jaam

Teenindamata jäävad: Balti jaam (platsil), Rannamäe tee

Edela suund: liinid: 116, 116A, 116B. Alg- ja lõpp-peatus: Viru. Teenindamata jäävad: Balti jaam, Rannamäe tee

Rohkem infot www.iil.ee

Tabasalu postkontor on juulikuus ajutiselt suletud

Omniva annab teada, et ajavahemikul 14.–20. juulini 2025 on Tabasalu postkontor asukohaga Klooga mnt 10b ajutiselt suletud.

Tabasalu postkontorit asendab ja väljastab saadetisi Rocca al Mare postkontor asukohaga Paldiski mnt 102, Tallinn. Lähima postkontori lahtiolekuaeg on E–R kl 10–19 ja L kl 10–15. Pühapäeval on postkontor suletud.

Lähim pakiautomaat on Tabasalu Rimi pakiautomaat asukohaga Klooga mnt 10b, Tabasalu alevik.

Kõikidel ettevõtetel ja inimestel on võimalik tellida teenuse osutamiseks kirjakandja tasuta koju või kontorisse.

Kirjakandjat saab tööle või koju tellida Omniva kliendiinfo telefonilt 664 3330 või esitades taotluse Omniva kodulehel <https://www.omniva.ee/personaalne-postiteenus/>

Tellimusi võetakse vastu E–R kl 8–17.

Postmarkide lähimad müügikohad leiab Omniva kodulehelt <https://www.omniva.ee/asukohad>.

Samuti on kõik kirjade saatmiseks vajalikud tarbed (ümbrikud, margid, postkaardid jm, lisaks ka valik kaitsemaske ja margipiltidega kinketooteid) müügil Omniva e-poes <https://pood.omniva.ee/et/>. / **HVT**

Tule meile tööle, KOKKI!

Sulle meeldib süüa? Teha, et ole valmis kokana looma, looma ja nendega koos tegutseda – kandideeri meile!

Sinu tööülesanded kokana:

- maitsete toitude valmistamine etteantud menüü alusel (ANC programm);
- tervise- ja toitumisnormide järgmine;
- töökoha, seadmete ja töövahendite korrashoid;
- enesekontrolliplaani täitmine;
- kauba tellimine/vastuvõtt/kontroll ja ladustamine.

Meil on Sulle pakkuda:

- söbraik, toetav ja arenev meeskond;
- tavapärasest pikem puhkus (35p) ja sportimisvõimalused;
- ühised spordi- ja kultuurisündmused;
- mets, matkad ja looduslähedus;
- tööalased arenevamisvõimalused.

Sinult ootame:

- erialast haridust;
- eesti keele taset B2;
- head pingetalluvust;
- vastutustundlikkust, kiirust ja täpsust;
- head koostöö- ja suhtlemisoskust;
- loomingulisust toitude planeerimisel ja valmistamisel;
- arvuti kasutamisoskust.

TÖÖLE ASUMINE ALATES 1.AUGUSTIST!

Dokumendid (CV, haridust tõendavad dokumendid) esitada e-posti aadressile riinu.valkn@harkulasteed.ee. Konkurs kestab sobiva kandidaadi leidmiseni. ☎ 5553 3979

Kivimäe kodukohvik

13. juuli kell 12-17

Mahlased maitseid maalt ja merelt

Kivimäe 2a, Märaste

Tule tulemine ja teele saatmine Tilgu sadamas

Fotod: Arno Mikkor

XXVIII laulu- ja XXI tantsupeo "Iseoma" tuli süttis 15. juuni päikesetõusul Tartus. Tuletulemine kulges läbi kõigi Eesti maakondade. Tuli jõudis meie valda 1. juuli õhtul, puhkas öösel Lääne-Harjus ja läks Tilgu sadamast Tallinna poole tee 2. juuli hommikul.

1. juulil kella viie paiku oli Tilgu sadamasse kogunenud suur rahvahulk: laulukoorid, pillimehed, meie oma valla rahvas, külalised lähemalt ja kaugemalt. Nad kõik olid kokku tulnud selleks, et kohtuda tuletulemisel ning tervitada laulu- ja tantsupeo tulde. Sündmust oli kaua oodatud ning tulemiseks ja rõõmustamiseks põhjust küllaga, sest kümne aasta järel jõudis laulu- ja tantsupeo tuli jälle meie valda.

Tu-le-vad! Tu-le-vad! Nii kui purjelaeva Runbjarn ehk maakeeli Ruhnu Karu purjed vahuste lainete vahelt paistma hakkasid, tormas publik sadamakaile laeva ja tuld ootama. Merele läksid vastu Tilgu jahtklubi noored purjetajad Optimist ja Zoom8 paatidega ning Tilgu merepääste seltsi alused. Need olid liigutavad hetked, kus tormisel merel kohtusid Eesti kultuur, traditsioonid, sportlikkus ja nooruslik uljus. Oodata ei tulnud kaua, kui juba kostis Runbjarni entusiastliku meeskonna mehine laul:

... Vallerille-vallerille-valleraa-aa-a,
tulen tagasi sealt võitjana
või langen ma ...

Kohe pärast Runbjarni sildumist ulatati laulupeotuli laevalt maale. Prangli saarelt saabunud tuli võtsid vastu vallavanem Erik Sandla ning valla laulu- ja tantsujuhid. Mängis Tabasalu muusika- ja kunstikooli puhkpilliorkester ning põrisesid rivitrummarite trummid.

Kõlasid ühislaul ning Eesti kultuuri hoidjaid ja kodupaika kiitvad sõnad. Torupilli saatel süütasid tantsujuhid Astrid Väizene ja Katrin Krause ning puhkpilliorkestrite dirigent Valdo Rüütelmaa tule peoplatsil lõkkealusel.

"Iga kord, kui see tuli süttib, toob see endaga kaasa pildikesi minevikust. Meenub lapsepõlve esimene laulupidu, vanavanemate jutustatud lood, kodukandi laulukoori proovid ja tantsuplatsi tolmu rööm. See tuli ühendab meid ajas ja ruumis – maalt linna, põlvkonnast põlvkonda, see on meie ühislaul ja -tants, mis sündinud Eestimaa põldude, metsade ja järvede keskel – siin, kus iga paigal on oma lugu ja iga inimesel oma laul. See tuli ei kannu endas ainult soojust – ta kannab meie mälestusi, meie rööme ja lootusi," ütles vallavanem Erik Sandla.

Tuletulemisel löid pidulikku meeleolu meie valla koorid ja Eesti Filharmoonia Kammerkoor, kes samal päeval tähistas ka oma 44. sünnipäeva.

Pärast kammerkoori esinemist algas Tilgu sadamas tulesimman Väikeste Lõõtspillide Ühingu ja Marko Matverega. Peotuli suundus ööbima meie naabervalda – Arvo Pärdi keskusesse. Sõit Laulasmaale oli kogu Harjumaa tuleteekonna pikim maismaasõit.

TILGUST NOBLESSNERISSE

2. juuli hommikul alustas laulu- ja tantsupeo tuli teekonda Arvo Pärdi keskuselt Tallinna Noblessneri sadamasse. Tilgu sadamas andis

Lääne-Harju vallavanem Jaanus Saat tuli üle meie vallavanemale ja naiskodukaitsjatele. Sadamas ulatas Harku vallavolikogu esimees Heinart Puhkim tõrviku purjelaeva Runbjarn meeskonnale. Runbjarn päästis otsad lahti ja võttis kursi Noblessneri sadamasse. Uhket purjekat saatsid noored seilajad väikestel jahtidel.

Õine torm oli vaibunud, meri peegelsile, ilm mahedalt soe.

Suurupi naiskoor Meretule dirigent Elen Ilvese juhatamisel laulis laeva merele ja publiku silmad veele:

Ise oma pidu loome, tule teele laulame,
ise oma pidu loome, tule teele laulame.
Õde, õeke ja õekene, tule teele laulame,
õde, õeke ja õekene, tule teele laulame ...

Harku vald tänab kõiki esinejaid ja tuletulemise peo õnnestumisse panuse andnud inimesi.

Suur tänu: Eesti Filharmoonia Kammerkoor ja dirigent Tõnu Kaljuste, Tõnu Oja, solistid Lisanna Marie Viiburg ja Rasmus Kalep, Tabasalu kooli lastekoor ja dirigent Kristel Pall, Muraste ja Väina-Jõesuu ühendmudilaskoor ning dirigendid Triinu Kont-Kontson ja Kaja Täht, Tabasalu kammerkoor ja dirigent Mai Ainsalu, Tabasalu muusika- ja kunstikooli puhkpilliorkester ja dirigent Valdo Rüütelmaa, Tabasalu muusika- ja kunstikooli rivitrummarid ja juhendaja Riina Rüütelmaa, torupillimängija Kadri Mägi, klahvpillimängija Sigrild Vardja, Suurupi naiskoor Meretule ja dirigent Elen Ilves, Väikeste Lõõtspillide Ühing, naiskodukaitsjad, Tilgu jahtklubi purjetajad, Tilgu sadama kommodoor Raul Kalep ja kapten Aarne Mandre, Tilgu merepääste selts, Kaitseliidu Harku malevkond ja Rannamõisa kirikuõpetaja Aare Kimmel.

Tule liikumist Harjumaa koordineeris Harjumaa Omavalitsuste Liit Ruth Jürisalu juhtimisel. / Merike Pinn

TULETOOMIST TILGU SADAMAS TOETASID:

Meie valla peolised rongkäigus: ülevad tunded ja lõputu vihm

Harku vallast oli laulu- ja tantsupeol 550 esinejat – 415 lauljat ja pillimängijat ning 135 tantsijat. Kõik nad said kokku rongkäigus, kus üheskoos lakkamatut sadu trotsides lauldes ja tantsides Vabaduse väljakult Lauluväljakule mindi. Kokku osales laulu- ja tantsupeo rongkäigus ligi 45 000 peolist.

Harku valla peoliste rivis lehvis ka Soome lipp, sest koos meiega olid rongkäigus ka Harku sõprusvalla Eura esindajad Soomest. Fotod: Arno Mikkor

VAATA GALERIID
<https://bit.ly/laulutantsupidu2025>

Karuputke tuleb tõrjuda järjepidevalt

Keskkonnaamet on tänavu tellinud karuputke võõrliikide tõrjetöid riigi- ja eramaal enam kui 2400 hektaril. Tööd kestavad septembrini.

Keskkonnaameti loodushoiutööde büroo juhataja Eike Tammekänd sõnas, et võõrliikide leviku takistamiseks on oluline teha tõrjet kõikides leiukohtades ja järjepidevalt. "Aastatepikkuse tõrjetööga on karuputke võõrliikide kolooniad hävitatud enam kui 800 hektaril, aga leitud on ka uusi kasvukohti. Keskkonnaamet korraldab sel aastal tõrjetöid kõikjal üle Eesti nii riigi- kui ka eramaadel," kinnitas ta.

Esimene tõrjetööde ring lõpetati 15. juuniks, järeltõrje kestab sügiseni. Tõrjetööde käigus pritsitakse võõrliigi taimi käsitsi herbitsiidiga või kaevatakse välja.

Hiid-karuputk, Sosnovski karuputk ja Pärsia karuputk on invasiivsed võõrliigid, mis ohustavad kodumaiseid looduslikke kooslusi. Samuti on karuputke mahl ohtlik inimese tervisele. Eike Tammekännu sõnul on võõrliikide tõrje edukas kõigi kaasalõõmisel. "Riik üksi ei jõua tõhusalt võitlust lõpuni viia, selleks on vaja maaomanike, kohalike omavalitsuste ja üksikisikute panust. Õigel ajal ja õige meetodiga tehtud tõrje on kõige

tulemuslikum," sõnas Eike Tammekänd.

Edaspidi soovib keskkonnaamet karuputke võõrliikide tõrjes järk-järgult rohkem ka maaomanikke kaasata. Kõiki maaomanikke, kelle maal on teada karuputke võõrliigi kasvukoht, teavitatakse sellest tänavu riigiportaali e-kirjade kaudu.

Tänu teadetele ja spetsialistide välitöödele kaardistas keskkonnaamet möödunud aastal 261 uut karuputke võõrliikide kolooniat, kokku 33 hektaril. "Oleme väga tänulikud

KUIDAS HOIDA ÄRA KARUPUTKE SATTUMIST OMA MAALE?

- Kui kinnistu asub võõrkaruputkede leviku piirkonnas, hoia oma maal eriti hoolsalt silm peal. Esimesi taimi märkates hävita need kohe.
- Kui tellid oma maale mulda või taimi, veendu, et päritolukohas ei ole võõrkaruputke kasvukohta.
- Võõrkaruputke kasvukohas tegutsedes või töötades puhasta saapad, tööriistad ja masinad, et vältida seemnete levikut.
- Kaeva taimi kevadel, kui nad on väikesed ja väldi taimemahlaga kokkupuudet.
- Anna karuputke kasvukohast teada karuputk@keskkonnaamet.ee.

kõigile, kes on meile teada andnud karuputke võõrliikide kasvukohtadest, ja eriti neile, kes on üksikud taimed ise välja kaevanud. Iga uue kasvukoha avastamine aitab võõrliikide levikut piirata," ütles Eike Tammekänd.

Karuputke võõrliikide uutest leiukohtadest palub keskkonnaamet teatada e-posti aadressil karuputk@keskkonnaamet.ee.

Eestis on karuputke võõrliike tõrjutud riiklikult 2006. aastast. Tõrje on edukalt lõppenud enam kui 800 hektaril, teistel aladel tuleb järjepidevat tõrjet jätkata. Karuputke võõrliigid on kantud võõrliikide nimekirja ka Euroopa Liidu tasandil ning nende liikide kasvatamine ja leviku soodustamine on keelatud. Invasiivsed võõrliigid on Eestisse sattunud inimese abiga ja ähvardavad võtta elupaigad kodumaistelt liikidelt.

Harku vallas on hulk karuputke kolooniaid juba kaardistatud ja keskkonnaamet teeb tõrjet. Vaata kaardilt, milliste kolooniate kohta on keskkonnaametil info olemas <https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/karuputk>.

Harku valla keskkonnaspetsialistile on sel aastal laekunud teave mitmest uuest karuputke kolooniast Järvekalda ja Lutsu tee ristmiku lähis- tel, Järvemänniku tee ääres, Kõrtsu teel, Otsa 16 kinnistul teeservas,

Sosnovski karuputk Viljandimaal. Foto: Eike Tammekänd

Kallaste 3, Künka tee 2 – nendest uutest kolooniatest on vald keskkonnaametit teavitanud ning võimaluse korral võetakse need alad sel aastal ka tõrjeplaani. Seni jätkab vald munit-sipaalomandis olevatel kinnistutel niitmist.

KESKKONNAAMET PAKUB TUGE

Keskkonnaamet teavitab maaomanikke, kelle maal on registreeritud võõrkaruputk, riigiportaali eesti.

ee kaudu. Selleks et oma @eesti.ee aadressile tulevad teated kätte saada, soovitage kontrollida, kas see on suunatud isiklikule e-posti aadressile. Kirju näeb ka eraldi riigiportaali eesti.ee postkasti sisenedes. Infot ja juhiseid võõrkaruputkede ohjamiseks leiab keskkonnaameti kodulehelt; nõu annavad spetsialistid.

Vaata rohkem <https://keskkonnaamet.ee/karuputk>.

Merike Pinn

Hispaania teetigude uputus! Praktilisi soovitusi, mida nende tõrjumiseks ette võtta

Möödunud soe talv ja vihmane suvi on olnud hispaania teetigude levikule väga soodne. Neid aplaid elukaid roomab ringi aedades, haljasaladel ja teedel.

Kuigi oleme teetigude hävitamisest tänavu kevadel juba mitu korda kirjutanud, teeme seda veel kord: mida siis ikkagi hispaania teetigude vastu ette võtta?

Selleks et nad aeda ei satuks, tasub tegutseda ennetavalt.

Mida teha, et vältida hispaania teetigude ja mustpeanälgjate aeda sattumist?

- Ära too oma aeda lilli-põõsaid piirkondadest, kus elavad nälgjate võõrliigid.
- Kui ostad istikuid ja kahtlustad, et seal võib olla hispaania teeteo mune, pane istik karantiini viieks nädalaks: seo mullapalli ümber kilekotti, kinnitades selle tihedalt ümber istiku varre ja kontrolli aeg-ajalt, kas kilekoti sees on munadest koorunud nälgjaid. Hoia istikut sobivas kohas (valgus, temperatuur) ja kasta.
- Võid ostetud istikute mullapallid läbi vaadata ja leitud (võimalikud) munad hävitada.
- Kui piirkonnas on teada hispaania teetigude levik, võib abi olla nn teo-aedadest – siledad plekist piirded, millest teod ei jõua hästi üles ronida. Hispaania teetigude ronimisvõime on siiski üpris hea.

Kui hispaania teeteod on juba aeda jõudnud, siis ei jää muud üle kui

võimalikult palju isendeid ja nende mune kokku korjata ning hävitada.

- Korja pidevalt ära täiskasvanud nälgjaid, sest iga isend võib muneda väga suure hulga mune.
- Löö leitud nälgjad kas labidaga pooleks või korja anumasse ja kalla peale keev vesi. Hukatud isendid võid matta labidasügavusele mulla alla, kus kindlasti ei ole munade arenguks sobilikud tingimused ja nälgjad välja roomata ei jaksa.
- Nälgjate kokkumeelitamiseks sobivad ka peaaegu tühjaks söödud arbuusikoored ja õleanumad, kust neid on lihtsam kokku koguda.
- Suhtle kindlasti naabritega, et ka nemad korjaksid oma aedadest nälgjad kokku, muidu on neist võimatu vabaneda.
- Kindlasti ei tohi elusaid nälgjaid viia mujale (metsaserva, niidule, parki), kuna nii hoopis levivad neid ja varem või hiljem levivad nad sinu aeda tagasi.
- Aiajäätmeid (nt riisutud lehed, lõigatud taimetarred ja -lehed, vana multš) ei tohi viia metsaserva, niidule, parki, võsa vahele või jäätmaale, sest selle kraamiga võivad kaasas olla ka nälgjad või nende munad. Sellistes kohtades saavad nad segamatult elada ja paljuneda, sest keegi seal neid ei korja. Lisaks levivad nad sealt varem või hiljem aedadesse. Aiajäätmed tuleb kompostida oma aias või hinnakirja järgi anda üle jäätmevedajale.
- Hoolda oma aeda – hoia muru madal (niida ka põõsalaalseid), mullapind kobestatud. Pidevalt kontrolli

võimalikke nälgjate ja munade peitumiskohti (suuremate lillepuhmade ja põõsaste alused, terrassialused, iga-sugused servaalused), korrasta neid (kaeva ringi, niida). Hävita kindlasti ka munad (kalla üle keeva vee).

• Võimalusel soodusta aias võörnälgjate looduslikke vaenlasi, kes söövad nälgjamune ja ka roomavaid isendeid – kohalikud nälgjaligid, suuremad mardikad, linnud, siilid. Eriti maitsevad nälgjad muskuspardidele.

• Teomürgid ei ole võörnälgjate tõrjumisel kuigivõrd mõjusad ja nende kasutamine võib hävitada hoopis kohalikke kasulikke liike. Lisaks mürgitad seeläbi nendest toituvaid linde-loomi (nt siilid) ja mürk võib jõuda ka koduloomadeni (kassid-koerad). Allikas: keskkonnaamet

VÕÖRNÄLGJAJD VÕIB PANNA OMA BIOJÄÄTMETE KONTEINERISSE

Harku vald on kaalunud ettepanekut paigaldada spetsiaalsed konteinerid võörnälgjate kogumiseks valla eri piirkondadesse nii nagu paar aastat tagasi ja arutanud seda võimalust ka Eesti Keskkonnateenustega. Siiski otsustati eraldi kogumiskonteinereid mitte panna. Küll aga on jäätmevedajaga kokkulepe, et elanikud võivad võörnälgjaid panna oma biojäätmete konteinerisse.

Eraldi kogumiskonteinereid hispaania teetigude ja mustpeanälgjate kogumiseks ei paigaldata seepärast, et sageli kasutatakse neid konteinereid mittesihipäraselt ja seetõttu pole võimalik neid õigel ajal tühjendada. Kui

Vihmased ilmad meeldivad hispaania teetigudele ja nii roomab neid ringi nii aedades kui ka teedel. Foto: Pille Türner

konteinerisse pannakse peale nälgjate ka olmeprügi, siis jätab jäätmevedaja konteineri tühjemdamata. Sellisel juhul tuleb tellida graafikuväline segaolmejäätmete äravedu, mis on rahaline lisakulu ja koormus keskkonnale. Näiteks tuleks konteinereid tühjendada kord nädalas ja jäätmevedajal viia biojäätmete töötlemiskohta. Kui aga konteineris on ka teisi jäätmeid, jääb konteiner tühjemdamata ja tuleb segaolmejäätmetena viia Iru jäätmepeletusahju. See tähendab eelnevat tühisõitu ja lisakulu graafikuvälise sõidu tellimisel.

Jäätmevedaja lubab võörnälgjad panna biojäätmete konteinerisse, järgides Eesti Keskkonnateenused AS-i soovitusi:

- Nälgjad tuleb oma kinnistul koguda ämbris või kaussi, millesse on valatud soolavesi.

• Ööpäeva möödudes on teod surnud ja need tuleks kurnata ning valada läbipaistvasse kilekotti.

• Enne koti sulgemist tuleks sisu peale valada veel paar supilusikatäit jämedat soola, seejärel teha kotile sõlm.

• Läbipaistvas kotis võib teod panna biojäätmete konteinerisse. Läbipaistvaid kotte saab lähimast kauplusest, näiteks puuvilju ostes.

Võörnälgjate ohamisega tuleks tegeleda järjepidevalt ja koostöös kogukonnaga, seega on vallavalitsuse ettepanek, et kogukonnad panevad kokku kogutud teod oma biojäätmete konteinerisse või kui endal ei ole, siis lepitakse näiteks tänava peale kokku, kelle biojäätmete mahutit kasutatakse.

Võimalik on ka võtta endale biojäätmete konteiner või tänava peale ühiselt konteiner jäätmevedajalt. Sellisel juhul ei ole tegemist nii-öelda anonüümse konteineriga, kuhu julgetakse visata ka muid jäätmeid peale biojäätmete või nälgjate.

NB! Biojäätmete konteinerisse ei ole lubatud visata nälgjaid klaasist või plastist anumates, näiteks klaaspurgis või kanistris.

Hispaania teetigudega võitlemine on keeruline ja aeganõudev. Vald teeb kõik endast oleneva, et olukorda parandada ja elanike elu lihtsamaks muuta.

Võörnälgjate ennetuse ja tõrje kohta saab lugeda Harku valla kodulehelt.

Brigita Perm, keskkonnaspetsialist

Toimetulek algab inimesest – kriisideks valmis pere ja kogukond

Olgugi et riik, kohalik omavalitsus ja paljud asutused teevad iga päev tööd, et olla valmis ootamatusteks, algab toimetulek iga inimese enda valmisolekust. Olgu tegu loodusõnnetuse, tehnilise rikke või inimtegevusest põhjustatud kriisiga – esimese sammu teeb alati inimene ise. Kriisiplaanid on kasulikud ainult siis, kui on inimesed, kes neid teavad ja oskavad ellu viia.

Ükski kriis ei tule kella ja kalendriga – need tulevad ootamatult. Seda kinnitab ka hiljutine juhtum Hispaanias ja Portugalis, kus ulatuslik elektrikatkestus pani elu seisma. Üks seal viibinud inimene jagas oma kogemust: “Alguses tundus nagu tavaline katkestus – ikka ju juhtub. Aga kui mõne aja pärast ei tulnud vool tagasi ja ka mobiililevi kadus, tekkis tunne, et midagi on tõsiselt lahti. Kõige hullem polnud see, et tuli ei põlenud või pliit ei töötanud – kõige raskem oli info puudumine. Mis juhtus? Kui kaua see kestab? Kas pood on avatud?”

Õnneks oli tal meeles, et infot saab ka raadiost. Autos raadio sisse lülitatud, sai lõpuks aimu olukorrast ja närvipinge langes. Alles siis sai hakata edasi mõtlema, mida kodus olemasolevast kasutada ja mida veel võiks vaja minna.

Me kõik oleme harjunud, et info liigub kiiresti – mobiil, internet, sotsiaalmeedia. Aga mis siis, kui ühel hetkel seda kõike ei ole?

KODUNE VARU – LIHTNE JA MÕISTLIK

Tegelikult on meil paljudel kodus juba olemas päris arvestatav kriisivarustus – isegi kui me seda nii ei nimeta. Kapis leidub toiduaineid, keldris mõned veekanistrid, sahtlis küünlad, riiulis taskulamp. Paljudel on olemas pliit või grill, millega saab vajadusel toitu teha, ja isegi matkapliit või priimus on mõnel kodus ootamas järgmist seiklust – või hoopis ootamatut elektrikatkestust.

Päästeameti uuringu kohaselt on 73% inimestest teinud teadlikke samme kriisideks valmistumisel. Need, kes ei ole, toovad tihti põhjuseks teadmatust või rahapuudust.

Tegelikult on aga kõige olulisem ettevalmistus täiesti tasuta: pere või naabritega läbi arutada, mis võiks juhtuda ja kuidas oleks mõistlik tegutseda. Alles siis saab vaadata, mida kodus juba on ja mida võiks juurde mõelda.

Näiteks veevaru – tihti tundub tülakas ja ruumiraisk, aga ehk on naabruskonnas kaev või allikas, mille olemasolu võiks ühiselt silmas pidada?

Ka teadmised ja oskused on väärtuslik varu. Päästeamet korraldab tasuta koolitusi ning veebilehelt olevalmis.ee leiab palju praktilist teavet ja kontrolle. Naiskodukaitse on loonud äpi “Ole valmis!”, mis töötab ka siis, kui andmeside ei tööta.

KOGUKOND – TUGEVUS, MIDA ÜKSI EI SAAVUTA

Ükski inimene ei ela vaakumis. Meil kõigil on oma inimesed – pere, sõbrad, töökaaslased, klubikaaslased. Just need suhted loovad kogukonna, mille olemasolu muutub kriisis üliluliseks. Sageli arvatakse, et kogukond tähendab väikest küla, kus kõik tunnevad kõiki. Tegelikult on kogukond palju laiem mõiste – see võib olla kortermaja, tänav, töökollektiiv või huvitegevuse seltskond. Või isegi veebigrupp, kui seal toimub aktiivne suhtlus ja toetus.

Kriisis tuleb eriti esile kogukonna roll: kui on vaja jagada infot, jagada ressursse või lihtsalt tuge. “Jagatud mure on pool muret” ei ole pelgalt vanasõna – see on tegelik toimetulekuvõime suurendaja. Üheskoos lahendusi otsides sünnivad ideed, millele üksi ei tuleks.

Üks hea näide tuleb Tallinna lähedalt, kus ühes väikses kortermajas

Miiduranna küla on leidnud oma sümboli – mereveest keedetud supp. Foto: päästeamet

oli mitu päeva järjest elekter ära. Inimesed, kellel oli pliit, pakkusid teistele võimalust süüa teha. Kui korterites hakkas jahe, toodi madratsid ja padjad kokku ning jääd i ööseks naabrite juurde. Sellest sai alguse uus tase naabrisuhtluses – pärast kriisi ei elatud enam lihtsalt kõrvuti, vaid tunti, et ollakse “oma maja rahvas”.

ÜHISED HARJUTUSED JA PROJEKTID

Paljud kogukonnad on hakanud kriisideks valmistumist ka teadlikult planeerima. Näiteks on Miiduranna küla leidnud oma sümboli – mereveest keedetud supp. See mõte sünnis elanikkonnakaitse koolitusel, kus arutati, mida teha, kui kraanist vett ei tule. Nali merevee kasutamisest

kasvas välja konkreetseks teoks – ja täna teab iga miidurannakas, mida see supp tähendab: valmisolekut, nutikust ja koostööd.

Kogukonnad saavad ka toetust: päästeamet on abiks korteriühistutele varjumiskohtade või generaatorivalmiduse loomisel. Kodanikuühendused saavad rahastust KÜSK-i toetusvoorude kaudu. Veel pakub päästeamet koolitusi ja õppusi, mida on võimalik läbi viia just kogukondliku valmisoleku suurendamiseks.

Kui tunned, et sinu kodukant võiks saada tugevamaks – võta julgelt ühendust Põhja päästkeskuse ennetusbürooga või Harku valla töötajatega, kes kindlasti oskavad vajalikke kontakte jagada. Üheskoos on lihtsam algust teha.

IGAÜKS LOEB

Eesti riigi kaitsevõime ei seisne vaid tehnikas ja relvastuses. Sama tähtis on meie inimeste valmisolek ja suutlikkus tulla toime ka keerulistes olukordades. Kui igaüks meist teeb kasvõi väikese sammu valmisoleku suunas – olgu selleks plaan pere ringis, soetatud raadio või naabriga kokkulepe – oleme juba palju tugevamad.

Me ei saa ette ennustada, millal kriis meid tabab, aga me saame olla paremini valmis. Mitte hirmust, vaid kindlustundest. Ja see kindlustunne algab inimesest – sinust, minust, meist kõigist.

Elo Paluoja,
Põhja päästkeskuse ennetusbüroo ennetuspartner

Kuidas suurendada kogukonna kriisikindlust ehk miks on vaja kriisiplaani?

Vääna-Jõesuu, Viti, Naage ja Liikva küla elanike grupp on asunud koostama kogukonna kriisiplaani. Kuidas neil läinud on?

Üksikisiku vaatest on kriisivalmidus suhteliselt arusaadav ja selge – mida mina saan teha, et olla paremini kriisiks valmistunud. Kohaliku omavalitsuse ja keskvallitsuse osa ja ülesanded on samuti selged, sest need on reguleeritud seaduste ja määrustega. Kogukonna roll aga võib tekitada küsimuse – kuidas ikkagi saavad kogukonnad oma kriisikindlust suurendada ja elanikkonnakaitsetse panustada?

Vääna-Jõesuu, Viti, Naage ja Liikva küla elanike grupp on arutanud, mis asi on kogukonna kriisiplaan ja mis on selle eesmärgid. Oleme seisukohal, et ainult läbi mõeldud plaanid aitavad tagada, et suudame kriisiolukorras mõistlikult

käituda ega lähe paanikasse. Oluline on ka see, et kriisiplaani koostades ja kogukonna ressursse välja selgitades oleme saanud ülevaate, milleks oleme ise võimelised ning kus on meie nõrgad kohad ja abivajadus.

AJURÜNNAK OHTUDE TEEMAL

Töögrupp on teinud ajurünnaku võimalike ohtude teemal eri piirkondades ja kindlaks teinud need koos esinemise tõenäosusega. Kõige tõenäolisemaks peab töögrupp tormi, sealhulgas ka lumetormi ja ulatuslikku elektrikatkestust ning seltest tulenevaid teenuste katkestusi. Kokku loetles töögrupp 26 ohtu, mis võivad kogukonda mõjutada.

Samuti on töörühm välja uurinud võimalused ja vahendid, mis kogukonnas olemas on. Arutletud on selle üle, millist informatsiooni tuleb inimestele varem jagada ja millised

infokanalid peaksid toimima erinevates kriisiolukordades. Arutluse all on olnud ka igapäevased teemad nagu kuidas elu meie piirkonnas turvalisemaks muuta ja mida saame ise selleks teha.

Töörühm on jõudnud üle vaadata esimesel korral kaardistatud ohud ja nende esinemise tõenäosuse. Hinnatud on iga ohu mõju suurust, kui paljusid see mõjutab ja kuidas täpselt selle mõju avaldub. Arutelu tulemusena on kogukonnal valmis riskihinnang, mis näitab, millised on kõige tõenäolisemad ohud ning kuidas ja keda need kõige enam mõjutavad. Töös on tegevuskavad kõigi nende olukordadega toime tulemiseks.

SUVEKS KODUTÖÖ

Suvekuudel töörühm kokku ei tule, aga koduse ülesandena tegeletakse kriisiplaani dokumendi kirjutamisega

Vääna-Jõesuu, Viti, Naage ja Liikva küla elanike väike rühm on võtnud oma südameasjaks kogukonna kriisiplaani koostamise. Foto: erakogu

ja sügisel on loodetavasti valmis nii kriisiplaan kui ka selle lühike variant, kus kogu vajalik info on kiirelt leitav.

Kriis ei hüüa tulles, aga koos oleme tugevad ja saame igas olukorras hakkama! / **Eve Tobias**

“Kevadmurd 2025”: Harku vald harjutas, kuidas tulla toime pika elektrikatkestusega

Kuidas jõuab abivajajateni info ja tugi, kui elekter kaob ja digikanalid ei tööta?

Aprilli lõpus toimunud üleriigiline kriisiõppus “Kevadmurd 2025” andis Harjumaa omavalitsustele, sealhulgas Harku vallale, võimaluse harjutada olukorda, kus elektrit ega sidet pole mitu päeva järjest. Õppuse eesmärk oli hinnata, kui hästi suudetakse kriisi ohjata, elutähtsaid teenuseid toimumas hoida ja inimesteni vajalik info viia.

SELGUSID NII TUGEVUSED KUI KA KITSASKOHAD

Harku vald korraldas koos mitme koostööpartneriga – Tallinna Vesi, SW Energia, Strantum, Kaitseliit, Naiskodukaitses ja kogukondade esindajad – kahepäevase realistliku õppuse. Katsetati, kuidas käituda olukorras, kus elektrit pole ja teenused ei toimi tavapäraselt. Tuli ilmsiks, et just elektrikatkestus muudab paljud teenused haavatavaks.

Õppus näitas, et paljud igapäevased teenused – nagu veevarustus, kanalisatsioon, küte ja sotsiaalhoolekanne – sõltuvad elektrist. Kui elekter kaob, tekib surve nende toimimisele juba esimestest tundidest alates. Kuigi näiteks reoveepuhastid ja kanalisatsioon viidi ajutiselt varutoitele, eeldaks pikem katkestus pidevat generaatorite liigutamist ja kütuse logistikat – seda tuleb aga aegsasti planeerida ja läbi harjutada.

Kaugküttevõrkude töö oli

piiratud, kuna puudusid statsionaarsed generaatorid. Samuti näitas õppus, et kriisi ajal võib generaatorite jagamisel tekkida olukord “kes ees, see mees”, mis ei taga teenuste järjepidevust. Seetõttu soovitati koostada ühised piirkondlikud varuplaanid ja jagamispõhimõtted, et tagada kõigile hädavajalik tugi.

SOTSIAALTEENUSED JA KOGUKONNAD VAJAVAD ROHKEM TUGE

Kriisi ajal kasvab sotsiaalteenuste tähtsus – just need toetavad abivajajaid ja eakaid. Õppuse käigus harjutati näiteks inimeste evakueerimist trepironijaga ja valvelasteaia töö korraldamist. Töö sujus, kuid ilmnes vajadus ajakohaste tööjuhendite ja vajalike abivahendite järele.

Eriti haavatavad on kortermajad ja tiheda asustusega alad, kus inimestel ei pruugi olla varusid ega valmisolekut kriisiolukorras hakkama saada. Siin on väga oluline kogukondade ja korteriühistute kaasamine kriisivalmiduse kavandamisse.

KUST SAAB INFOT, KUI INTERNETTI POLE?

Õppuse alguses oli näha, kui kiiresti võivad sotsiaalmeedias leviv valeinfo ja kuulujutud tekitada segadust ja paanikat. Et seda vältida, tuleb tugedada kohalike sõnumikandjate võrgustikku ja kasutada ka füüsilisi

infoedastusviise: teadetetahvleid, infopunkte ja paberteateid.

Just kogukonnad ja nende esindajad on olulised partnerid – nende kaudu saab omavalitsus edastada usaldusväärset infot, kui digikanalid ei toimi.

ÕPPUSE JÄREL: SÜSTEEMNE KOOSTÖÖ ON ESMATÄHTIS

“Kevadmurd 2025” õppus näitas selgelt, et elutähtsate teenuste toimimine kriisiolukorras vajab paremat koostööd ja läbimõeldud lahendusi. Tähtsamad järeldused olid:

- Generaatorite jaotamise põhimõtted tuleb kokku leppida juba enne kriisi.

- Omavalitsus ja teenusepakkujad peavad looma selge koostööformaadi.
- Valeinfo leviku vältimiseks tuleb tugedada info jagamise füüsilisi kanaleid.

Harku valla kriisimeeskond ja päästeameti kriisibüroo hindavad õppust kordaläinuks. Saadi aus tagasiside ja väärtuslikud õppetunnid, mille põhjal saab kriisivalmidust tõhustada.

Kriisikomisjoni juht ütles õppuse lõpus kokkuvõtvalt:

“Kriis ei küsi, kas me oleme valmis. Ta lihtsalt tuleb. Meie ülesanne on teha nii, et keegi ei jääks ükski.”

Tiina Sutt,
Põhja päästekeskuse kriisibüroo nõunik

Meie valla kriisimeeskond õppusel “Kevadmurd 2025”. Ülesandeid lahendati nii toas kui ka õues. Fotod: Arno Mikkor

Mida õppida elanikkonna kaitsel Soome kogemusest?

Päästeameti eestvedamisel toimus õppereis Soome, mille käigus tutvus rühm Eesti omavalitsusjuhte ja kriisipspecialiste sealse elanikkonnakaitse süsteemi ja korraldusega. Õppekäigul osales Harku abivallavanem ja valla kriisistaabi juht Riho Saksus.

Kui paljud Euroopa riigid loobusid 1990. aastatel varjendite arendamisest, jätkas Soome oma elanikkonnakaitse ülesehitamist. Nüüd on neil tuhanded varjumiskohad, plaanid iga stsenaariumi jaoks ja süsteem, mis töötab. Mida on meil siit õppida?

“Soome õppevisiidi eesmärk oli teadmiste ja kogemuste saamine selle kohta, milline on tervikliku julgeoleku koostöömudel ja kuidas on üles ehitatud elanikkonnakaitse süsteem põhjanaabrite juures,” selgitas Saksus. “Nähtu oli muljet avaldav – eriti just see, kui süsteemselt ja järjepidevalt on soomlased elanikkonna kaitseks valmistunud.”

Reisi käigus külastati Helsingis asuvat Merihaka varjendit – üht suurimat ja nüüdisaegsemat linnavarjendit Soomes –, mis jättis tugeva mulje nii oma mõõtmete, funktsionaalsuse kui ka tehnilise varustatuse poolest.

Merihaka varjend on ehitatud 20 meetri sügavusele maa alla ja selle ehitustööd algasid 1990. aastatel, hoone avati 2003. aastal. Varjend suudab kriisiolukorras pakkuda kaitset kuni 6000 inimesele. Igapäevaselt on see aga kasutusel spordi- ja vabaajakeskusena, kus asuvad viis saalihoki väljakut, parkla, söögikohad ja muu taristu.

“Kui antakse sõjahäire, tuleb kõik 72 tunni jooksul ümber korraldada – pakkida kokku spordivarustus ja paigaldada tualetid, voodid ning muu vajalik varustus. Kõik see on varjendis olemas ja hoitud valmisolekus. Kõik süsteemid – sealhulgas õhu- ja vee- puhastussüsteemid – on dubleeritud ja töötavad vajadusel ka käsitsi juhitavalt, et tagada toimimine ka elektrikatkestuse korral,” selgitas Saksus.

Ta lisas, et varjendis on olemas kütusevarud ja kõik muu hädavajalik, mis võimaldab kriisi ajal tagada inimeste esmavajadused.

SEADUSLIK KOHUSTUS JA PIKAAJALINE JÄRJEPIDEVUS

Soome elanikkonnakaitse võimekus ei piirdu vaid üksikute suurte varjenditega. Helsingis on kokku umbes

Abivallavanem ja valla kriisistaabi juht Riho Saksus õppusel “Kevadmurd 2025”. Foto: Arno Mikkor

5500 tsiviilkaitsevarjendit, mis võimaldavad vajadusel varjupaika ligi 900 000 inimesele. Enamik neist asub elumajade ja asutuste all ning nende rajamine on reguleeritud seadusega.

Soomes on seadusega määratud, et kõikidel uutel hoonetel, mille pindala ületab 1200 m² (tööstushoonete puhul 1500 m²), peab olema varjend. Kortermajade puhul võib ehitada ka ühiseid varjendeid.

Saksus tõi esile, et lisaks juriidilistele kohustustele paistab silma soomlaste suhtumine – varjendeid kasutatakse igapäevaelus, aga need peavad olema kiiresti kriisiks ümber kujundatavad. „Näiteks kasutatakse kortermajade alla rajatud varjendeid rahuajal panipaikadena, ent kolmandik varjendi pinnast peab olema kogu aeg vaba, et seda saaks vajadusel kohe kasutada inimeste kaitseks.”

MEIL ON VEEL PIKK TEE MINNA
“Soomlased ei ole unustanud, kelle

kõrval nad elavad,” nentis Saksus. “Kui 1990. aastatel paljud Euroopa riigid otsustasid varjumiskohtade edasiarendamise lõpetada, siis Soome seda ei teinud. Tänu sellele on nad nüüd olukorras, kus neil on toimiv ja läbimõeldud süsteem ning nad on sellesse palju investeerinud.”

Soomlased suhtuvad tõsiselt ja suure põhjalikkusega kõigesse, mis puudutab elanikkonnakaitset ja kriisideks valmisolekut laiemalt. “Kogu elanikkonnakaitse süsteem on väga hästi välja töötatud ja toimib, neil on plaanid kõikvõimalike stsenaariumide jaoks. Midagi ei ole jäetud juhuse hooleks. Kui puhkeb kriis, võetakse kaart ette, avatakse tegevuskava ja hakatakse tegutsema. Erinevad võimalikud kriisiolukorrad on põhjalikult läbi mõeldud ja koor-dineeritud.”

Kas me saame midagi üle võtta? “Kiiresti ei ole võimalik midagi üle võtta, kiireid lahendusi ei ole – see

kõik on aastakümnete töö tulemus,” märkis Saksus.

Tema sõnul tuleb ka Eestis elanikkonna kaitsel liikuda edasi samm-sammult, ent järjekindlalt. “Oluline on süsteemsus ja järjepidevus, et tagada inimestele ohtliku või hädaohtliku olukorra puhul kaitse. Soome on hea näide selles mõttes, et seal ei ole elanikkonnakaitse arendamisel tehtud järske pöördeid, vaid on sihikindlalt edasi liigutud, kuigi eks arutelusid ja vaidlusi ole sealgi palju olnud.”

Õppereis andis osalejatele palju mõtteainet. “Soome kogemus näitas, kuidas toimib elanikkonnakaitse tervikuna. Kaks kõige olulisemat märksõna, mille õppekäigult kaasa võtan, ongi süsteemsus ja järjepidevus. Just neist põhimõtetest peaksime ka meie oma tegevuses juhinduma – nii kohalikul tasandil kui ka riiklikult,” võttis Saksus nähtu-kuuldu kokku.

Merike Pinn

Soomes õppekäigul osalenud tutvusid Merihaka varjendiga. Foto: päästeameti

Mis on kriisiinfokeskus ehk kerksuskeskus?

Kerksuskeskus on kriisilolu- korra ajal avatav info- ja teeninduspunkt ehk kriisiinfokeskus.

Sõna “kerksus” tähendab ühiskonna, süsteemi vm võimet reageerida, kohaneda ja taastuda ootamatust ja häirivast sündmusest. Sõna “kerksus” on kasutusel 2014. aastast, mil oli üks kolmest sõjandussõnade võistluse ehk sõjandussõnase võidusõnast.

Peamiselt on kerksus olnud kasutusel sõjanduse, aga ka ehituse valdkonnas. Nüüdseks on kerksus võetud kasutusele laiemalt. Kerksuskeskuseks nimetatakse kohaliku omavalitsuse või kogukonna rajatud kriisikindlat kohta, kuhu inimesed saavad pöörduda ootamatuse sündmuse või ulatusliku teenuste katkestuse korral. Olgu see siis pikem elektrikatkestus, sideteenuste häired või muu suurem hädaolukord – kerksuskeskus pakub esmatasandi tuge ja infot. Lihtsam ja arusaadavam on ehk rääkida kriisiinfokeskusest, sest esmatähtis on selle kohta eest vastutajatel ja selle avajatel just kohalikele elanikele info jagamine.

Tegemist ei ole eraldi uue hoone rajamisega – kerksuskeskusena saab kasutusele võtta mõne olemasoleva kogukonnale olulise hoone, näiteks vallamaja, rahvamaja, kooli või kogukonnakeskuse, mis on kriisikindlaks

tehtud ja kus on olemas vajalikud vahendid ja ühendused. Kui sellist hoonet pole, saab luua sobiva lahenduse teisiti, näiteks mobiilse konteineri abil.

TAGAB ESMASED VAJADUSED

Kerksuskeskuses on tagatud esmased olulised teenused: vesi, elekter, küte. Kriisiks kõige paremini sobiv ruum ei sõltu välistest teenuseosutajatest ning see asub lihtsalt ligipääsetavas ja leitavas kohas. See peab olema selline koht, kus inimesed on harjunud käima ja kuhu nad tuleksid esimeses järjekorras infot otsima, kui välismaailmaga side mingil põhjusel puudub. Kerksuskeskuse ülesanded olenevad piirkonna vajadustest ja võimalustest, aga üldjoontes on seal võimalik saada ajakohast infot, laadida mobiilseadmeid ja kasutada sidevahendeid, saada esmast abi, näiteks sooja jooki, varjualust või esmatarbevahendeid.

Kerksuskeskus ei asenda pääste-teenust ega haiglat, see ei ole ka evakuaatsioonikoht, kuhu inimesi ajutiselt majutatakse. Kerksuskeskus toetab kogukonda olukorras, kus keskne abi võib viibida või olla piiratud.

Loomulikult ei toimi ükski hoone iseenesest kerksuskeskusena, selle jaoks on vaja inimesi, kes vastutavad keskuse avamise ning abivajajatega suhtlemise ja nende toetamise eest. Kes need inimesed peaksid olema?

Kui tegemist on kohaliku

Harku valla kerksuskeskused avatakse VASTAVALT VAJADUSELE järgmistes kohtades:

Harku vallavalitsus – Tabasalu alevik, Teenuste 2

Meriküla spordi- ja õppekeskus – Meriküla, Tilgu tee 53

Harku sotsiaalkeskus – Harku alevik, Aia 5

Harkujärve kogukonnakirik – Harkujärve, Kiriku tee 2

omavalitsuse rajatud kerksuskeskusega, on nende vastutada ka keskuse mehitamine. Kui tegemist on

kogukonnajärgse, jääb ka inimeste leidmine kogukonna õlgadele. Mõlemal juhul on suur abi kõigist

kohalikest elanikest, kes valmis vabatahtlikuna appi minema ja keskust avatuna hoidma.

KUST LEIAB LISAINFOT?

Harku valla kerksuskeskuste kohta leiab infot valla kodulehelt harku.ee.

Samuti saab teavet päästeameti kodulehelt <https://www.rescue.ee/et/kerksuskeskus> ja “Ole valmis” portaalist olevalmis.ee.

NB! Iga kriisi puhul ei pruugita avada kõiki kerksuskeskusi, vaid lähitutakse olemasolevast olukorrast.

Eve Tobias,
Põhja päästekeskuse ennetuspartner

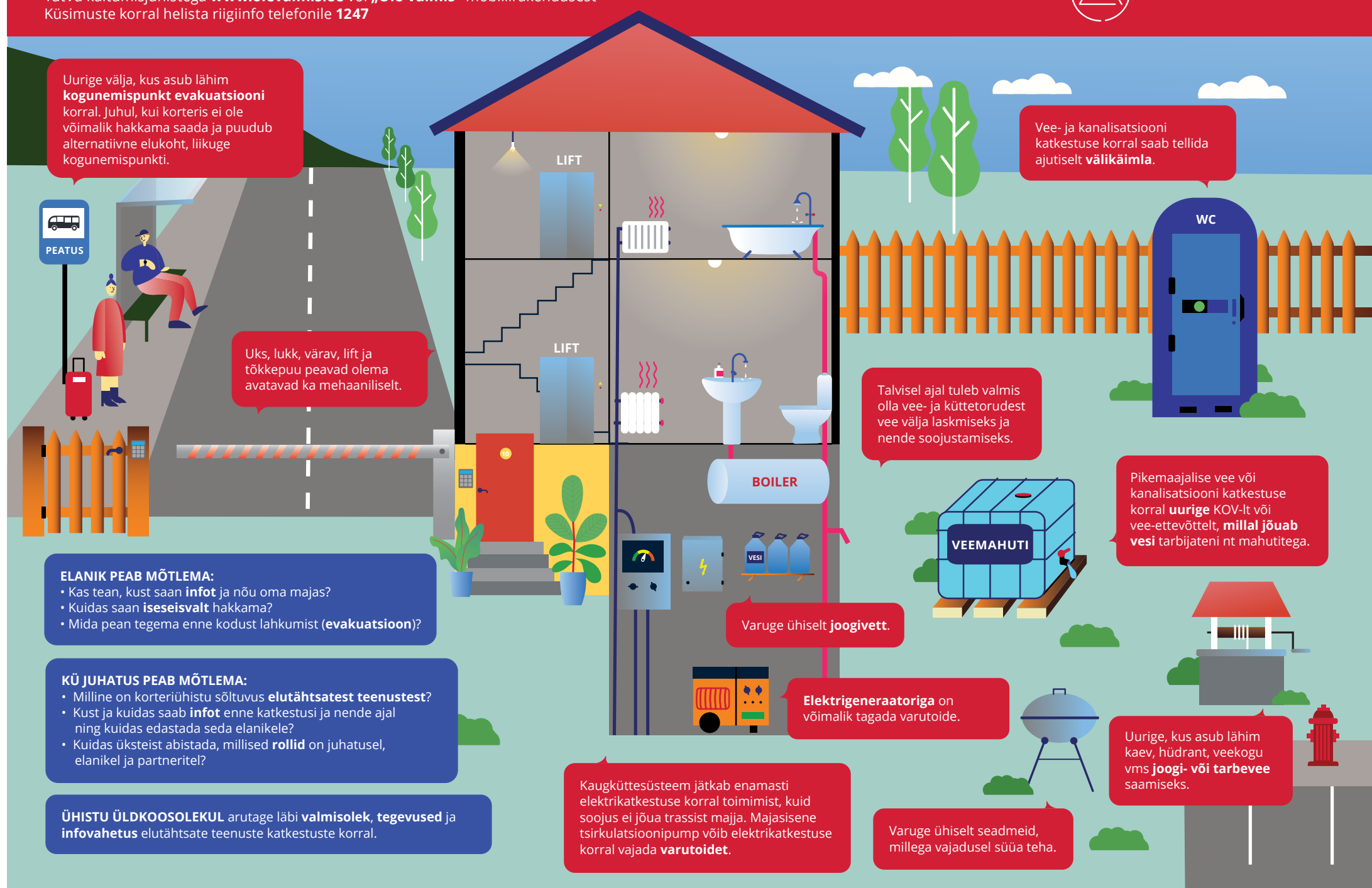

ELUTÄHTSATE TEENUSTE KATKESTUSTEKS VALMISTUMINE KORTERELAMUS

Tutvu käitumisjuhustega www.olevalmis.ee või „Ole Valmis” mobiilirakendusest
Küsimuste korral helista riigiinfo telefonile 1247

PÄÄSTEAMET

Mis on varjumine ja kuidas varjuda ohu korral?

Inimene otsib varju, kui möllavad tormituuled, taevast sajab pussnuge või päike lõõskab pea kohal. Viimasel ajal räägitakse varjumisest rohkem sõjalise konflikti raames. Mida varjumine endast kujutab ja kuhu ohuolukorras varjuda, sellest räägimegi.

MIS ON VARJUMINE JA MILLAL TULEB VARJUDA?

Varjumise all mõeldakse, et inimene peab leidma endale turvalise koha, et kaitsta oma elu ja tervist. Eesti riik kasutab ja arendab erinevaid ohuteavituse viise. Üks neist on EE-ALARM süsteem koos ohualapõhise mobiilisõnumi ja sireenidega. Samuti edastatakse ohusõnumeid ametlikes riigikanalites, nagu näiteks ETV, ETV+, Vikerraadio jms.

Kui ohuteavitus jõuab inimeseni, tuleb viivitamatult varjuda lähimasse siseruumi, olgu selleks avalik varjumiskoht või mõni muu alternatiiv (trepikoda, kelder vms). Ehk siis, kui kuuled sireene, varju kohe. Hoia eemale akendest ja varju võimalikult madalal. Kõik on parem, kui ohu korral tänaval seista.

Leviv palju varjumisega seotud erialatermineid. Mis vahe on varjumiskohal ja varjendil?

Kasutame kaht mõistet: varjend ja varjumiskoht. Varjend on spetsiaalselt ehitatud ehitus või hoone osa, mis on ette nähtud sõjaolukorras varjumiseks. Varjendi tehnilised nõuded koostatakse koostöös ekspertide ja liitudega ning nõuded kehtestatakse siseministri määрусega.

Varjumiskoht on ehitus või selle osa, mis on varjumiseks kohandatud. Varjumiskoha konstruktsioon kaitseb inimest tolmu, lõõklaine ja lenduvate esemete, kuid mitte otsetabamuse eest. Samuti on varjumiskohad mõeldud lühiajaliseks kasutamiseks.

Kuidas on lood avalike varjumiskohtadega Harku vallas? Kui palju neid on ja kust leiab nende kohta infot?

Harku vallas on koostöös vallaga kaardistatud ja tähistatud kolm avalikku varjumiskohta:

- Kallaste 7, Tabasalu – Tabasalu keskus;
- Kooli 11, Tabasalu – Tabasalu spordikeskus;
- Tilgu tee 53, Muraste – Meriküla spordi- ja õppekeskus.

Varjumiskohad on märgistatud nähtava elanikkonnakaitsemärgiga (sinine kolmnurk oranžs ümbrises). Varjumiskohtade asukohad peavad olema teada nii omavalitsustele kui ka elanikele. Kõik avalikud varjumiskohad on leitavad maa- ja ruumiameti kaardilt https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/paasteamet_varjumiskohad või päästeameti kodulehelt <https://www.rescue.ee/et/juhend/avalikud-varjumiskohtad>.

Kas ma saan ise eraisikuna midagi ära teha, et oma kodus turvalisemalt varjuda?

Eestis alles alustatakse varjendite ehitamisega ning selle süsteemi areng võib aega võtta aastakümneid, seega peab ära kasutama olemasolevaid hooneid ja neid võimalusel kohandama varjumiskohtadeks.

Korteriühistud ja eramajade omanikud saavad üle vaadata oma hoone

varjumisvõimalused. Kortere lamute puhul tasub vaadata, kas majal on kelder, milline on selle seisukord ja mõelda selle kohandamisele varjumiskohaks.

Kui keldrit ei ole, vaadata üle võimalused varjuda hoones, võimalikult madalal maapinna lähedal asuval korrusel, akendeta ja soovitatavalt betoon- või kiviseintega ruumis. Eramaja omanikele kehtib varjumisel sama põhimõte: võimalikult madalal tugevate seintega akendeta ruumis.

Miks on vaja kortermaja kelder kohandada varjumiskohaks ja mida selleks tegema peab?

Kuna üle poole Eesti elanikkonnast elab kortere lamutes, võiks iga kortermaja elanikud mõelda maja varjumiskindluse ja toimepidevusele juhuks, kui peaks tekima vajadus varjumiseks.

HARKU VALLA SPETSIIFIKA

Oluline on, et oleks läbi mõeldud, kuhu ja kuidas varjuda. Selleks tuleks esmalt paika panna varjumise plaan, et kavandada vajalikud tööd, mida saab juba täna ära teha keldriruumide varjumiseks kohandamiseks.

SOOVITUSED KORTERMAJA ELANIKELE:

- hoidke hoone evakuatsiooniteed läbitavad, sest ohuolukorras peab olema tagatud koridorides takistusteta liikumine;
- vaadake, et varisemise võimalused on viidud miinimumi, vajadusel toetage;
- varjumiskoht peab olema varustatud vähemalt kahe sisse-/väljapääsuga;
- keldrite ukseid peaksid olema tugevdatud ja sarjastatud hoone üldvõtmega;
- varjumisruumiks ei sobi näiteks soojasõlm või muud tehnilised ruumid; tavaolukorras saab varjumise ruume vajadusel kasutada muudeks eesmärkideks ja hoida seal kergesti teiseldatavaid esemeid.

VARJUMISEKS MÕELDUD RUUMIS TULEB ARVESTADA JÄRGMIST:

- ruumid peavad olema puhtad ja korrasdatud;
- ruumid võiks olla varustatud evakuat-

sioonivalgustusega elektrikatkestuste korraks (generaator ja evakuatsioonivalgustus);

- ruumides peab olema tagatud piisav hapnikusisaldus õhus (ventilatsioon, õhuklapid või tuulutusavad);
- olemasolevad aknad tuleks kindlustada liivaga täidetud plast- või tekstiilkottidega;
- vältimaks keldriruumide üleujutust peavad vee- ja kanalisatsioonipüstakud õhurünnaku ajaks olema suletud ja tühjaks lastud;
- minimaalselt võiks olla 0,75 m² põrandapinda iga varjumiskohas viibiva inimese kohta, optimaalselt 1,5 m²;
- ruumide viimistlemisel kasutage mitte-põlevaid materjale;
- ruumid võiks olla varustatud pinkidega istumisvõimaluse tagamiseks;
- ruumis võiks olla töökorras sidevahend edasiste tegevusjuhendite ja informatsiooni vastuvõtuks (patarei- või akutoitel raadio);
- tagatud võiks olla joogivee mahuti või pudelites joogivesi arvestusega vähemalt kaks-kolm liitrit joogivett inimese kohta;
- materjale toetamiseks ja akende kindlustamiseks on otstarbekas varem soetada ja ladustada;
- ruumid peavad olema varustatud esmaste tulekustutusvahenditega.

Kui mul on ettevõtja või kinnistu omanikuna mõni sobilik ruum anda avalikuks varjumiskohaks, mida pean tegema ja kelle poole võiksin pöörduda?

Pöörduda võite minu, Põhja päästekeskuse varjumiskohtade nõuniku Anu Vaikjärve poole anu.vaikjarv@paasteamet.ee. Võite pöörduda ka siis, kui soovite näiteks oma töötajate turvalisust töökohas parandada. Aitan hea meelega nõu ja jõuga.

Kas riik toetab varjumiskohtade loomist?

Praegu riigipoolset toetust ei ole, kuid kortermaja kriisivalmiduse suurendamiseks on võimalus taotleda toetust generaatori soetamiseks. Rohkem infot <https://rtk.ee/korteriuhistule-kriisivalmiduse-suurendamine-2025>.

Anu Vaikjärv,

Põhja päästekeskuse varjumiskohtade nõunik

Korteriühistud võivad taotleda toetust kriisivalmiduse suurendamiseks

Alates 21. aprillist saavad Eesti korteriühistud esitada taotluse rahalise toetuse saamiseks, mis on mõeldud elamute kriisivalmiduse parandamiseks. Toetusprogrammi kogumaht on ligi 1,3 miljonit eurot.

Toetuse andmise eesmärk on suurendada korteriühistu toimepidevust kriisiolukorras. Toetuse andmise tulemusel suureneb korterelamutes elavate inimeste võimekus elektrikatkestuste korral iseseisvalt hakkama saada.

Toetus on mõeldud korterelamutele, kus on vähemalt kolm korteriomannikku ja mis on igapäevases kasutuses. Maksimaalne toetussumma ühele korteriühistule on 10 000 eurot.

TOETUS KRIISIVALMIDUSE KULUDE KATTEKS

Toetust saab kasutada mobiilsete või statsionaarsete generaatorite soetamiseks, avariitoite lahenduste rajamiseks, generaatori ühendamiseks hoone elektrisüsteemidega, samuti elektripaigaldiste nõuetele vastavusse viimisega seotud ehitus-, projekteerimis- ja rekonstrueerimistöödeks.

Abikõlblikkuse periood algas taotluse esitamise hetkest ning kõik tööd peavad olema lõpetatud hiljemalt 30. novembriks 2025. Taotlusi saab esitada kuni 30. novembrini 2025 või kuni eelarve ammendumiseni.

Projekte rahastatakse päästeameti eelarvest.

Programmi eesmärkide täitmise eest vastutab siseministerium ja toetuse jagamist korraldab riigi tugiteenuste keskus.

Rohkem infot: <https://rtk.ee/korteriuhistule-kriisivalmiduse-suurendamine-2025>

Harku vald sai kriisivalmiduses maksimumtulemuse

Eesti linnad ja vallad on kriisideks rohkem valmis kui kunagi varem, selgus linnade ja valdade 2024. aasta teenustasemete analüüsist.

Kümme omavalitsust saavutasid kriisivalmiduses maksimumtulemuse: Elva, Harku, Hiiumaa, Häädemeeste, Rakvere ja Viljandi vald ning Pärnu, Rakvere, Sillamäe ja Tartu linn.

Kriisiks valmisoleku kriteeriume täidab eeskujulikult 50 kohalikku omavalitsust. Seda on 18 võrra rohkem kui möödunud aastal. “Kui aastaid tammus kriisivalmiduse taseme näitaja sama koha peal, siis nüüd on aastaga toimunud suur hüpe,” tunnustas päästeameti elanikkonnakaitse talituse juht Toomas Kääparin.

Arenguruumi on veel psühhosotsiaalse abi andmise korralduses ja elutähtsa teenuse osutaja toimepidevuse õppuse seirega.

Päästeamet toetab omavalitsusi kriisivõimekuse arendamises. Näiteks korraldas päästeamet sel kevadel kriisiõppuse “Kevadmurd 2025”, kus osalesid pea kõik Eesti omavalitsused. Õppuse käigus testiti kriisimeeskondade tööd, kerksuskeskuste käivitamist, generaatoreid, tehnikat ja palju muud. Lisaks on riik toetanud kriisiks vajalike seadmete ostmist ja paigaldamist, kriisispetsialistide palgamist ja korraldanud erinevaid koolitussarju. / HVT

Moodne maakelder – sobib nii hoidistele, saunaks kui ka varjendiks

Betoonist maakelder, mida saab kasutada sauna, veinikeldri või vajaduse korral ka varjendina, pole enam niisutoode. Väinas tegutsev ettevõtte Revonia on arendanud välja vastupidava ja nutika moodullahenduse, mille populaarsus aina kasvab.

Väinas tegutsev Eesti ettevõtte Revonia on viimase 11 aasta jooksul arendanud unikaalse lahenduse, mille puhul tuginetakse vanadele maakeldriehituse traditsioonidele, kuid rakendatakse nüüdisaegset monoliitbetoonist moodultehnoloogiat. Tulemuseks on vastupidavad ja multifunktsionaalsed rajatised, mida saab koduaeda paigaldada vaid ühe päevaga.

KELDRIST MAJANI – NAGU LEGOTÜKKIDEST

Revonia toodetud keldrid on eri suuruses, alustades 4,5 m² lahendustest kuni kümnete ruutmeetriteni. Mooduleid saab omavahel kombineerida nagu legotükke, luues vajaduspõhise ruumilahenduse: olgu selleks mitme ruumiga kelder, saunamaja või väikemaja maakoduks. Paigaldus on kiire – eelnevalt tehases valmis tehtud betoonkapsel tõstetakse kohale, kaetakse mullaga ning ongi kasutusvalmis.

“Meie keldrid on kui kapslid – ühes tükis raudbetoonist, ilma liitekohtadeta. Tänu sellele ei tungi sisse ei vesi ega närilised. Õhuringlus on lahendatud ventilatsiooniklappidega, mis võimaldavad loomulikku õhuvahetust ka siis, kui elektrit pole. Temperatuur ja niiskus püsivad ideaalsel tasemel hoidiste või juurviljade säilitamiseks,” selgitas Revonia turundusjuht Erich Kivi.

Moodulkelder pole ammu enam pelgalt kartulite ja moosi hoidmiseks

– sageli sisustatakse see veinikeldriks, töötoaks või saunaks. Üks suurim eelis ongi hoone mitmekülgsus: keldrit saab kasutada iga päev hoiuruumina, ent vajaduse korral ka turvalise varjendina.

“Metallist ventilatsioonitoruga loome valmiduse selleks, et vajadusel see kiirelt ühendada ahjuga ja seeläbi muutes muidu jaheda keldri soojaks varjendiks,” sõnas Kivi.

TÖSISELTVÕETAV TUGEVUS JA TESTITUD VASTUPIDAVUS

Revonia keldrid on valmistatud 9 cm paksusest raudbetoonist, mille sees asub tugev armatuurvõrk. Keldrid on testitud kaitsevääkeskpolügoonil, kus need läbisid katsed raskekuulipildu ja lõhkekehade. “Standardkelder pidas hästi vastu – pinnakatttega varustatuna suudab see taluda üsna tugevat lööki. Krohvi küll kukkus, aga betoon jäi terveks,” kinnitas Kivi.

Lisaks soovustatakse moodul PUR-vahuga ja kaetakse vähemalt meetripaksuse pinnasekihiga, mis annab lisakaitsekihi. Temperatuur püsib suvel alla 15 kraadi ja talvel üle nulli – kütmata.

KINDEL VARJUPAIK

Ukraina sõda on suurendanud inimeste huvi mitmeetstarbeliste ruumide vastu, mida saaks tarviduse korral kasutada ka varjendina. “Varem oli kelder pigem nostalgiline lisand maakodule, aga nüüd küsitakse üha rohkem, kas seda saab kasutada ka

Revonia toodetud kelder kestab kuni 100 aastat, peab vastu niiskusele, närilistele ja isegi lõõklainele. Foto: Revonia

Moodulmaja väljast ja seest. Fotod: Merike Pinn

varjumiseks. Paljude jaoks on oluline, et tegemist oleks kaheotstarbelise lahendusega – igapäevane panipaik või veinikelder rahuajal ja

kindel varjupaik kriisilukorras,” ütles Kivi.

“On julgem tunne, et sul on kodu-õuel kindel koht, kuhu kriisi korral minna. Moodulkelder on selleks ideaalne: see on vaikne, turvaline, temperatuuri hoidev, ei vaja elektrit ning sinna saab koguda kõik esmatarviliku, mida kriisi korral vaja – toiduvaru, joogivee, akupangad, patareid,” selgitas Kivi.

Peale keldrite toodab Revonia sama tehnoloogiat kasutades ka väikemaju, saunu ja isegi puhkeküla lahendusi. Viimane projekt hõlmas moodulmaju mäeküljele, kus igal majal on klaaskupliga valguslahendus, sauna- ja duširuumid.

“Meie majade eelis on nende vastupidavus – betoon ei vaja katusevahetust ega fassaadi värvimist. Tänu massiivsele struktuurile on nad vaiksed, stabiilsed ja väga hästi isoleeritud,” kinnitas Kivi.

TOETUS PUUDUB, AGA NÕUDLUS KASVAB

Kuigi huvi varjendite vastu on kasvanud, pole Eesti riik seni sarnaseid

lahendusi tellinud. “Oleme osalenud riigihangetes, kuid seni pole meie lahendust valitud. Lätis ja Leedus on rohkem toetusmeetmeid, sh põllumeestele keldri soetamiseks. Eestis tuleb inimestel ise vastutus võtta,” märkis Kivi.

Ettevõtte on valmis ka põhjalikum pommivarjendi kontseptsioon, mille alusel juba käivad tellimused Saksamaale ja Šveitsi. Tegemist on kahe sissepääsu, akupankade, ventilatsiooni- ja filtrisüsteemidega varustatud rajatisega, mille hind on ligikaudu 60 000 eurot.

Viimastel aastatel on kasvanud huvi ka kogukondlike lahenduste vastu – näiteks on ridaelamute naabrid hakanud planeerima ühiseid keldreid, kus saaks hoida nii aiakraami kui ka varuda vett, akusid ja toitu. “Selline keldri- või varjendiühistu mõte pole enam utopia – inimesed mõtleavad ette,” ütles Kivi. /

Merike Pinn

Väina külapäeval, 27. juulil kl 12 on võimalik külastada Revonia tootmist ja vaadata oma silmaga, kuidas keldrid valmivad.

Nii valmib Revonia tootmishoones järjekordne keldri moodul, kokku tõstetakse need ühe päevaga. Fotod: Merike Pinn ja Revonia

dutrition
Müüme kloorivaba vahendit
(Dutrition tabletid)
kaevude ja kümblostünnide vee desinfitseerimiseks
Dutrition Baltic OÜ
info@dutrition.ee ■ www.dutrition.ee
Tel 528 0192

Väina külapäeva KÄSITÖÖLAAT
26. juulil, kell 14.00 – 18.00
Väina mõisapargis, Väinamõisa tee 1
Pärast laata esineb vokaalansambel **ESTONIAN VOICES**

Väinajõe suvi
HOOVUS
17. 07
JAAN TÄTTE TRAD. ATTACK DORTS KAREVA
MECK PEDATA & ANGELTA DJ MARTIS PIHLAP ERKO NIET & LAURA JUNSON
R Bön

Põlised toidud ja uued road – Avatud külade festival otsib kõige ehedamat Harku valla maitset

Harku valla Avatud külade festivali kava, suvi 2025

SUURUPI KÜLAPÄEV JA TULETORNI 265. SÜNNIPÄEV

13. juulil
Suurupi ülemise tuletorni jalamil Meretule tee 1
Suurupi tähistab uhkusega Eesti mandri vanima tuletorni 265. sünnipäeva ja teeb seda tõeliselt külalislahkelt! Sel aastal on Suurupis kogu valla kõige rohkem kodukohvikuid ühes külas, nii et igaüks leiab meelepärase. **12 – päeva algus:** avatud Suurupi ülemine tuletorn (kuni kl 20)
12–16 – vanavara- ja käsitöölaad tuletorni jalamil
14 – giidituur “Majakavahitütar Kristiina Adamsoniga” tuletorni ajaloost Parima marjakoogi konkurss
16 – mustkunstietendus tuletorni platsil
Sünnipäevavordi söömine ja muusika
Kogu päev kultuuriprogramm ja muusika, kodukohvikute maitset ja eripakkumised, lasteala ja tegevused pere pisematele.
Tuletorni külastamine on tasuta. Torni lubatakse korraga 30 inimest, vaateplatvormile 10.

SUURUPI KODUKOHVIKUD AVATUD 12. JA 13. JUULIL

HINGELE PAI KL 12–20

Sombre tee 4
India- ja taipärane menüü, suvised maiustused, Merit Raju raamatud. Tasakaaluliin, batuut. Degustatsioon, kirbukas

KÕÕGIÖÖBIK KL 12–18

(või kuni külalisi jätkub)
Liivakivi tee 49
Mitmekülgne menüü, mokteilibaar, kaardimakse.

SWEETSPOT KL 12–18

Liivakivi tee 5
Kaneelirullid, toorjuustukook, šokolaadikook, vahvlid vahukoorretäidisega, makaronisalat. Teise ringi riided soodsalt.

AVATUD AINULT 12. JUULIL SIMO VAHVLIKOHVIK KL 12–18

Kallaku tee 20
Kartulisalat, vanakoolivahvlid, juustupirukad, pannkoogid, smuutid, juustukook moosiga. Lastenurk värvimise ja raamatutega.

AVATUD AINULT 13. JUULIL TULETORNI KOHVIK KL 12–20

Meretule tee 3
Kringlid, hooajalised marjad, marjakoogid, kohv, jäätis, pärnaõie-roositee. Lauamängud, õnneloos, näitus.

RANNAPIIGA RÄNDAB 12–20

Meretule tee 3
Alkoholivabad kokteilid, snäkid. Mokteilide koolitus.

KOHVIK HEAD VÕNKED KL 12–18

Tragi tee 8
Pulled pork burger, hot dog'id, kartulisalat, kook, kohv, jäätis. Kirbukas, batuut ja mänguväljak.

PÄÄSUK KL 12–18

Künnapuu tee 5
Degustatsioon. Toit kaasa.

ÕDEDE KOHVIK KL 12–18

Välja tee 10
Soolased ja magusad pannkoogid, tiramisu, kaneelisaiad, vahvlid, omletid. Mängumaja, kiiged, batuut, kanad ja loomaluude kollektsioon.

MURASTE KODUKOHVIKUD

LOO TALU ÕUEKOHVIK 12. JUULIL KL 13–21

Kaare tee 6
Kiviahju Napoli pitsad, maitavad kookid, kokteilid. Iglusaun (10 eurot inimese). Laste mänguväljak.

KIVIMÄE KODUKOHVIK 13. JUULIL KL 12–17

Kivimäe 2a
Sušisalat, kilu- ja heeringaampsud leival, Merineitsi pisarakook. Võimalus piknikutekiga tulla, toit ja jook kohvikust.

Tasuta parkimine külas ja tuletorni ümbruses korraldatud plat-sidel. Jälgi korraldajate suunamist ja liikluskorraldust, et tagada ligipääs kõigile ja liikluse sujuvus. Palume olla tähelepanelik ja hooliv kohalike elanike hoovide ja kinnistute suhtes.

Leia oma lemmik või külasta mitut – Suurupi ja Muraste kodukohvikud ootavad sind avastama maitseid, lugusid ja tõelist külalislahkust!

AVATUD KÜLADE FESTIVAL 26.–27. JUULIL

Avatud külade festival jätkub juulikuul viimasel nädalavahetusel nelja kandi üritustega.

26. ja 27. juulil ootavad sind Vääna küla kodukohvikud – täis maitseid, melu, käsitööd, kultuuri ja kogukonnavaimu.

Tilgus saad osa merelisest pääste- ja merevääpäävast. Väänas ootab mõisapark kontsertide ja laada, kohvikute ja lasteprogrammiga. Kumnas avatakse mõis koos kontserdi ja laadadega. Humalas tutvustatakse militaarpärandit ja tunnelite saladusi.

TILGU SADAMA PÄEV 26. JUULIL

Tilgu sadam, Meriküla
10–16 – Tilgu sadama ala avatud külalistele; pääste ja ohutuse ala: varustus, päästerõnga heitmine; Laevastiku Ohvitseride Klubi telk ja sümboolika; laste purjetamiskogemus Optimist jahiga (ilma korral); päästekoerad MTÜ Pärnumaa Märjad Käpad kohal ja tegevuses
11 – kalurite õpituba: kala fileerimine
12 – kalafilerimise võistlus
13 – “Harku valla merelised maitset” degusteerimine
14 – päästekoerte demonstratsioon
Kogu päev tegevused ja mängud lastele, sadamaala vaba külastus.

NB! Meresõidud ja välitegevused sobiva ilma korral.

VÄÄNA KÜLAPÄEV 27. JUULIL

Vääna mõisapark ja küla

12 ja 13 – joogatund Tiina Mirka juhendamisel

12 – Revonia tootmise külastus

14–18 – suur laat kohalike toodete ja käsitööga; savitöötuba ja noorteka ala

16 – Miku-Manni Lasteteater “Mängult ja päriselt”

19 – ansambli Estonian Voices kontsert (piletid eelmüügist)

Kogu päev avatud Vääna mõis (tasuline ekskursioon Stackelbergide radadel) ja Vääna raamatukogu (raamatulaat, järjehoidjate meisterdamine, kirjanikuga kohtumine).

KUMNA PÄEV 27. JUULIL

Kumna mõisapark

13–18 – käsitöölaad ja lasteala (batuudid, hobused, näomaalingud)

14 ja 16 – mõisaekskursioon (5 eurot)

15 – Kolm Pörsakest teadusteater

19 – Lauri Saatpalu ja Peeter Rebese kontsert (piletitega)

HUMALA KÜLAPÄEV 27. JUULIL

Humala kaitsekeskus

Kogu päeva jooksul militaarretked Kristo Palsi juhtimisel. Vajalik tasuta pileti soetamine pileti.pro lehelt.

KODUKOHVIKUD 26.–27. JUULIL VÄÄNA

JÕEÄÄRE RIO KODUKOHVIK

26.–27. JUULIL KL 11–18

Petsaku tee 17

Brasiilia-Eesti köök: liha, kala, taimne valik, desserdid. Elav muusika.

TIIGI KODUKOHVIK 26. JUULIL

KL 11–19 JA 27. JUULIL KL 11–16

Tiigi tee 6

Valge šokolaadi ja laimiga toorjuustukook, tiramisu, šašlõkk, vrapid, friikartulid, mokteilid, kohvijooigid.

VÄÄNA SELTSIMAJA ÕÖKOHVIK

26. JUULIL KL 18–24

Külakoja tee 2

Disko ja öökohvikumelu Vääna külakeskuses.

KIRSIAIA KODUKOHVIK

27. JUULIL KL 11–18

Sepikoja tee 1/1–4

Lasanje, suitsukana-fetajuustu salat, brownie. Kirsijäätse ja piparmündimohiito. Lastenurk, metsaviktoriin, kirbuturg.

MÕISAKOHVIK PAULINE

26. JUULIL KL 12–19

Väänamõisa tee 1

“Mõisahärja soolane suutäis”, suitsuliha kiltri koduleib, virtina supp ja palju muud. Ekskursioonid mõisas.

KUMNA

JUSSIKESE KOHVIK

27. JUULIL KL 13–20.30

Kumna mõisa hoov

Avatud Kumna päeva raames: küpsetised, salat, supp. Mõisaekskursioonid ja kontsert.

VÄÄNA-JÕESUU

AVATUD KÜLADE FESTIVAL 2.–3. AUGUSTIL

Avatud külade festival liigub augusti alguses Vääna-Jõesuusse ja selle ümbruskonna küladesse.

2. ja 3. augustil ootavad sind Vääna-Jõesuu, Naage, Viti, Vaila, Liikva ja Türisalu – rohkete kodukohvikute, heade maitsete, kohaliku loominguga, perepäevade ja kogukonnameluga. Osa Avatud külade festivali ideest on avada meie külade õued ja lood, pakuda külalislahkust ja maitseelamusi – et nii omakandi rahvas kui ka külalised leiaksid uue põhjuse kohtuda, jagada ja nautida.

VÄÄNA-JÕESUU KÜLAPÄEV 3. AUGUSTIL

Vääna-Jõesuu koolimaja ümbrus ning küla- ja kiigeplats

10 – Marie Underi luulehommik ran-naparkla metsas

12 – jooksu start

12.30 – lasteteater ja lasteala (batuut, turvalisuse ala)

13.30 – lastejooksude start

17 – Pöörleise etteaste

18 – laternamatk ja külapäeva lõpetamine

Kogu päev toitlustus: Sokusarve suitsulihameister ja kohalik gurmee. Õnneloos. Kaasahaaravad mängud väikestele ja suurtele. Kava täpsustub ja täieneb.

KODUKOHVIKUD 2.–3. AUGUSTIL

Avatud külade festivali nädalavahetusel on avatud kodukohvikud Vääna-Jõesuus, Liikvas, Türisalus ja Vailas.

2. AUGUSTIL

BBQ KODA KL 12–23.30

Türisalu, Pärnma tee 2

BBQ ja grillimeistrite maitset, võiduroad, tutvumine BBQ-ahjudega. Lastele mudakööki ja mänguala.

2.–3. AUGUSTIL

EKSINUD ITAALLANE

L KL 10 KUNI KÜLALISI

JAGUB, P KUNI 20

Vääna-Jõesuu, Lõosilma 12

Autentsed Itaalia pastad, juustuvaa-gen, tiramisu, panna cotta. Risotoseminar kell 16 (vajalik registreerimine). Lastele mängunurk, batuut, tasakaaluliin. Koertele joogivesi.

GRAVERSON GOURMET

KODURESTO L KL 17–21, P 12–22

Vääna-Jõesuu, Harju tee 6

Tai ja Skandinaavia maitset, fotoboks.

RANNAPIIGA RANNABAAR

KL 12–23

Vääna-Jõesuu, Liivaluute tee 4

Õdus olemine liivaluudete embuses. Lastele mängud, peakoka menüü täieneb pidevalt.

MAGUS PILVEKE KL 12–17

Liikva, Mõõdu tee 6

Minipannkoogid, ülepannikoogid,

hot dog'id, jäätis, suhkruvatt.
Kirbukas ja omatoodete müük.

3. AUGUSTIL REHE KODUKOHVIK KL 11-17

Vääna-Jõesuu, Rehe põik 1a
Veiselihaburgerid, kanavaprid, toma-
ti-veisehakklihasupp, pavlova, man-
go-jogurtikook, vanakoolivahvlid,
minipannkoogid, smuutid ja jäätise-
kokteilid. Mänguala lastele.

KOLM KALAKEST KL 10-18

Türisalu, Hallikivi tee 18
Smuutid, jäätisekokteilid,
popkorn, oma aia kurk,
salatid, šašlõkk. Batuut
lastele.

TÜRISALU KUNSTITUBA JA KODUKOHVIK KL 10-17

Türisalu, Looduskivi tee 13
Kodused road ja pereretseptid.
Vintage- ja käsitöönurk, loominguli-
sed töötoad (keraamika, maalimine,
minifotoseansid).

KARJATSE HOBITALU KODUKOHVIK KL 11-16

Liikva küla, Karjatse
Soolased ja magusad toidud, laste-
asjade kirbukas.

JÕEKALDA SUVEKOHVIK KL 13-19

Vaila, Jõekalda
Kolme kala supp, haugikotletid, pit-
sataskud (ka vegan), ricotta-prosecco
sõõrikud, kirju koera kook. Paadisõit
Vääna jõel ja salajase võluheki külas-
tus.

AVATUD KÜLADE FESTIVAL JA KOGUKONNAÜRITUSED 15.-18. AUGUSTIL

15.-18. augustil ootavad sind Tabasa-
lus, Tiskres, Harkujärvel, Harkus ja
Laabis lemmikloomapäev, kogukon-
nalaat, töötoad, avatud hoovid ja
kodukohvikud.

TABASALU LEMMIKLOOMAPÄEV 15. AUGUSTIL

Tabasalu keskuse õuealal algusega
kl 15.
Lemmikloomapidamise kultuur ja
nõuanded; koerte koolitus, kasside
tervis; kiibistamise võimalus koha-
peal; eksootilised lemmikloomad;
koduta loomade toetamine, ane-
tuste kogumine koostöös heatege-
vusorganisatsioonidega.
Kui soovid oma tegevust või tooteid
tutvustada, siis kirjuta:
harku.villages@gmail.com

ALASNIIDU-TISKRE- HARKUJÄRVE KÜLAPÄEV 16. AUGUSTIL

Meie toidukaupluse roheala
OTT – otse tootjalt tarbijale kogu-
konnalaat. "55+ Terve ja tegus kogu-
kond" töötoad. Kauplemisala lastele.
Avatud hoovid ja kodukohvikud.
Raamatuasta mälumäng Jose pitsa-
kohvikus.

7. HARKU VALLA KANTIDE KARIKAS KETTAGOLFIS 16. AUGUSTIL Muraste paeplatsi kettagolfipark

KODUKOHVIKUD 15.-18. AUGUSTIL

Avatud hoovid ja kodukohvikud mit-
mel päeval Tabasalus, Tiskres, Har-
kujärvel, Harkus ja Laabis.

15. AUGUSTIL NOORTEKA KOHVIK KL 12-17

Tabasalu, Kooli 11
Meisterdamisnurk, pinksi- ja pil-
jardilaud, lugemisnurk.

PAPLI KODUKOHVIK KL 12-19

Tabasalu, Sarapuu 86
Pilaff, ühepajatoit, suitsukala, kartu-
lialat, kodusai, koogivalik, kohv, tee.
Mesila tutvustus, käsitöö müük.

PÜSSID BURKSID KL 16-21

Tiskre, Välja tee 19/2
Burger rebitud sealiha või kanaga,
šokolaadiküpsised, morss, maitsevesi,
kohv. Suur lasteala: batuut, ronila,
kiiged, liivakast.

15.-16. AUGUSTIL JÕHVIKA KOHVIK MÕLEMAL PÄEVAL 11-20

Tiskre, Jõhviika 27-1
Brownie, mustikakeeks, maasika-
rabarberikook, toorjuustukook, tira-
misu. Saiakesed ja pirukad. Iseteh-
tud jäätee, kodune sidrunilimonaad,
piparmündi- ja melissitee.

16. AUGUSTIL MARTA JUURES KL 15-19

Tiskre, Sinilille tee 15/2
Koduõue mõnus õhustik ja naabrid
sõbralikult koos.

ORAVA TÄNAVA KODUKOHVIK KL 11-16

Tabasalu, Orava 15
Suvikõrvitsa püreesupp, kana-kartu-
lialat, feta-spinatipirukas, koogid,

šokolaadiküpsised. Avatud käsitöö-
telk keraamika ja kudumitega.

ILUAIA KOHVIK KL 12-19 (VÕI KUNI TOITU JÄTKUB)

Tabasalu, Nõmme tee 51
Kodused küpsised ja suupisted. Ilu-
aia ekskursioonid 12-18. Päeva lõpe-
tab kontsert kell 19 (pilet 15 eurot,
alaealistele tasuta).

JOSE PITSA AIAKOHVIK KL 12-20

Tiskre, Välja tee 1
Valikus 11 pitsat (nt Margarita, 4
juustu, Terav, Peperoni, Milano
salami, Trühvli, Pesto, Pirni, Napo-
letana, Marinara). Tiramisu, panna
cotta. Rabarberilimonaad, kohv.

17. AUGUSTIL JOSE PITSA MEISTRIKLASS KL 12-14

Tiskre, Välja tee 1
Pitsameistri koolitus – räägitakse
toorainest, näidatakse vormimist ja
küpsetamist. Osaluspanus 35 eurot.

SAHVRISSE JA SALVE

Harku aleviku ja Harkujärve päev –
kodukohvikute festivali *grand finale*
29.-30. augustil

KOGU HARKU VALD

Harku valla kodukohvikute festival
2025 jõuab finaali. Tule tähistama
suve lõppu koos meiega – avatud
hoovides, kodukohvikutes, laatadel
ja töötubades.

See nädalavahetus on kogu valla
pidu, kus igaüks saab jagada oma
kodukandi maitseid, lugusid ja küla-
lislahkust.

HARKU ALEVIKU PÄEV 29. AUGUSTIL

Harku alevik
15 – kirjanduslik matk "Tasuja legen-
did Harkus"
Batuut ja Käpatrulli seiklusrada kogu
õhtu vältel. Kodukohvikud ja toidu-
buss. Jäätiseauto
16 – laste sportlikud võistlused
17 – töötoad
18 – maitsetaimede vikto-
riin
19 – päikeseloojangu
kontsert Tabasalu
muusika- ja kunsti-
kooli muusikutega
Loterii ja õhtu lõpetä-
mine.

HARKUJÄRVE KÜLAPÄEV 30. AUGUSTIL

Harkujärve, Kiriku tee 2,
kl 12-17.30
12 – keskpäevalvus ja oreli pooltund
kirikus
Omatoodete turg ja sportlikud män-
gud (noolevise, petank, koroona).
Värske mesi ja kodukanade munad.
Piiblist inspireeritud tervislik toit
– lätseleem ja karask kõigile soovi-
jatele. Teetuba avatud päeva lõpuni.
Maalinäitus, muusika ja raamatulae-
nutus.
17 – õhtupalvus

KODUKOHVIKUD 28.-30. AUGUSTIL

Kodukohvikud on avatud üle kogu
valla.

28.-29. AUGUSTIL RÄITSAKAS KL 12-18

Viti, Räitsaka tee 5
Menüüs ja müügil kohalikud maitseid
ja üllatused. Lõbus vaatamäng kogu
perele "Tuleb Karu ja tantsib". Lastele
sõit elektriautoga.

29. AUGUSTIL ZIBLIJA KUNSTITUBA JA KODUKOHVIK KL 11-17

Harku, Õle 1
Lihtsad suupisted, tee, kohv, morss.
Osale vaigukipsi valamise töötoas ja
samal ajal naudi suupisteid.

HARKUJÄRVE KÜLAPÄEVA KOHVIK KL 13-17

Harkujärve kirik, Kiriku tee 2
Avatud Harkujärve kogukonnapäeva
raames. Piibliteemalised maitseid ja
koguduse külalislahkus.
OLULINE! Augusti alguses avaneb
veel viimane võimalus oma kohviku
või müügipunkti registreerimiseks.

VEEL ÜKS VÕIMALUS

29.-30. augustil saab
avada kodukohvikud
üle kogu Harku valla –
kõik on oodatud kaasa
lööma ja omakandi
maitseid jagama.

Oodatud on kõik,
kes soovivad pakkuda
koduseid küpsiseid või
jooke, hoidiseid, aiasaadusi,
taimi, käsitööd või taaskasutust,
sooja suhtumist ja oma kodu ilu.

Registreeri hiljemalt 5. augustiks
bit.ly/kodukohvikud2025.

Tule ja naudi kohalikke maitseid,
häid vestlusi ja Harku valla parimat
külalislahkust – võta pere ja sõbrad
kaasa.

Avatud külade festival 2025 – suve
kõige maitavam ja kogukondlikum
lõppvaatus.

Vaata kogu festivali kava
www.visitharku.com

Kohvikute kaardi leiad siit

13.07 SUURUPI KÜLAPÄEV

26.07 TILGU SADAMAPÄEV
26.07 VÄÄNA KÜLAPÄEV
27.07 KUMNA PÄEV
27.07 HUMALA PÄEV

03.08 VÄÄNA-JÕESUU KÜLAPÄEV

15.08 LEMMIKLOOMA PÄEV
16.08 HARKUJÄRVE -TISKRE
KANDI MAITSED

29.08 HARKU ALEVIKU
KÜLAPÄEV
30.08 HARKUJÄRVE
KOGUKONNAPÄEV

Armastus käib kõhu kaudu
Kodukohvikud

HARKU VALLA HUVIKOOL
OTSIB

HUVIRINGIDE JUHENDAJAID

Soovime Harku valla lastele pakkuda uusi võimalusi vaba aja sisustamiseks. Ootame uuel hooajal oma meeskonda erinevate huviringide juhendajaid:

LAULU- JA MUUSIKARINGID, MEEDIARING, MALERING, KABERING

Pakkuda võib ka teisi lastele põnevaid huviringe! Kui soovid oma huviala teistega jagada, anna märku!

Tööülesanded:
Huviringide läbiviimine Harku valla koolides, lasteaiades ning noortekeskustes vastavalt kokkuleppele.

Nõudmised kandidaadile:
CV ja kandideerimisavaldus palume saata info@huviringid.ee

- oma huviala põhjalik tundmine;
- hea suhtlemisoskus;
- täpsus ja korrektsus;
- soov teha meeskonnatööd, hea pinget ja stressitaluvus;
- kõrge motiveeritus ja soov töötada lastega

Omalt poolt pakume: eneseteostuse võimalust ja huvitavat tööd, meeldivat töökeskkonda ja häid töötamisvõimalusi. võimalust kaasa rääkida huviringide arendamises ja uuendustes, toredat meeskonda.

Tööle asumise aeg: september 2025

WWW.HUVIRINGID.EE | HARKU VALLA HUVIKOOL

HARKU VALLA HUVIKOOL
OTSIB

PIKAPÄEVARÜHMA ÕPETAJAT

Otsime oma meeskonda toredat inimest, kes sooviks 1.-4.klassi lastega õppida, mängida ja sisukalt aega veeta igal koolipäeval kell 12-16.

Tööülesanded:

- Algklasside laste tegevuse organiseerimine ja toetamine pikapäevarühma tegevuse ajal kell 12-16;
- Õppetöö toetamine pärast tundide lõppu;
- Tegevuste läbi viimine (mäng, õppimine, üheskäik jm) vastavalt päevakavale;
- Õpilaste õpivõime arendamine ja soodustamine, teadmiste täiendamine.

Nõudmised kandidaadile:

- Kõrg- või kesk-eriharidus (võib olla omandamisel);
- Hea suhtlemisoskus;
- Soov teha meeskonnatööd, hea pinget ja stressitaluvus;
- Täpsus ja korrektsus;
- Kõrge motiveeritus ja soov töötada lastega.

Asukoht: Harku valla koolid

Tööle asumise aeg: august 2025

CV ja kandideerimisavaldus palume saata info@huviringid.ee

WWW.HUVIRINGID.EE | HARKU VALLA HUVIKOOL

KOHTUMINE VÄÄNA KÜLA- JA KOHVIKUTEPÄEVAL

Wimberg: kirjutamine peab endale rõõmu ja head olemist pakkuma

26. juunil toimub Väana küla- ja kohvikutepäev, kus oma programmiga lõovad kaasa ka Harku valla raamatukogud.

Ürituse raames tuleb publikuga kohtuma kirjanik Wimberg.

Olete kirjutanud teoseid nii lastele kui ka täiskasvanutele ja harrastate erinevaid žanreid. Mis on teile kõige südamelähedasem?

Seda on raske öelda. Kõigis neis erinevates liikides ja laadides saab õnnestuda, kirjutada hea asi. Kui oled hea asja kirjutanud, siis saabki juba rõõmus olla. Kui on ilukirjandusega tegu, siis ma esimese asjana kirjutangi enda pärast, sellepärast et on tore midagi välja mõelda ja sõnadesse panna. Kirjutad luuletuse ja südamel on nagu kergem, või siis tunned, et voh, siin ma ütlesin selle ära, mis ma arvan või tunnen. Et seda keegi ka loeb, noh, ma seda nii väga ette ei kujuta. Kirjutamine peab endale rõõmu ja head olemist pakkuma. Esseedega on teine lugu, sest essee on ikka mõeldud teistele lugemiseks.

Mida tuleb silmas pidada, kui kirjutada lastele?

Esimese asjana peab endal mõnus kirjutada olema. Enda järgi tuleb kirjutada. Kui hakkad sätima, et lastele peab nüüd vaat selline ninnu ja nannu olema, kuidagi sihti endast kunstlikult allapoole sätima, siis sealt head nahka oodata ei ole.

Üldse on lapsed tänapäeval väga varakult täiskasvanute maailma asjadega kursis, ka nendega, mille puhul võiks ju tahta, et nad veel nii kursis ei oleks. Aga neil on nutitelefoni, "targemad" sõbrad ja nad teavad väga palju kõigest sellest, mida meie, täiskasvanud, tahaksime vahest pigem enda teada hoida. 10-aastane on juba vaadanud märulifilme ja tapnud arvutimängudes kolle jne, ei ole temale enam pakkuda jänku ja hundu tantsu metsas käbikuninga kuuse all. Pigem tuleks ka lastele rääkida täiskasvanute asjadest otse, lihtsalt ja keerutamata, et neile jõuaks adekvaatne info.

Mis oleks unistuste teos (film, sari, raamat), mida sooviksite kirjutada?
Mina tahaks kirjutada mõned paksud romaanid. Sellised, mille tegelased

Kirjanik Wimberg kohtub Väana külapäeval lugejatega. Foto: erakogu

paneavad lugeja kaasa elama. Minu ideaalromaanid on Umberto Eco "Roosi nimi" ja Dumas' "Kakskümend aastat hiljem".

Mis on kirjutamise juures kõige raskem? Mis on kõige lõbusam?

Enda sundimine kirjutama on kindlasti üks neist raskematest asjadest. Mina, nagu paljud eesti tänapäeva kirjanikud, kirjutun üsna palju tellimise peale, siis on stiimul ees: peab! Enda algatusel kirjutamine kipub soiku vajuma. Mul on praegu käsil üks romaan, mida ma alustasin kaheksa aastat tagasi.

Kõige lõbusam on olnud muidugi humoorikaid asju kirjutades, mingeid luuletusi, või telesarjade kohti, või sketše vms. Ma armastan väga huumorit, vajan ja janunen seda, ja näen, et hea huumori tegemine on suur kunst. Ja keeruline kunst.

Mis on kirjaniku roll täna? Kas see on aja jooksul muutunud?

Mõiste "kirjaniku roll" nagu eeldaks, et kirjanik peab mingeid nõudeid või kohustusi täitma. Aga ei pea! Kirjanik ise peab tahtma ja armastama ainult välja mõtlemist ja kirja panemist. Muidugi võivad siis tulla teised targad, kes hakkavad sellele mingit rolli külge kleepima, aga see on juba kirjanikust

väljapoole jääv problemaatika. Nende teiste tarkade poolt vaadatuna võiks muidugi see roll peituda selles, et kirjanik oskab näha ja kirja panna, ja kui miski on kirja pandud, saavad ülejäänud ennast selles ära tunda. On suur vabastav efekt lugeda mingit teost ja tunda selles ära enda mõtteid või rõõmud või probleemid, see annab selle toe, et sa ei ole oma mõtete ja tunnete ja muredega üks. See oleks siis nagu mingi teraapiline efekt.

Te olete ka kirjanduse ja eesti keele õpetaja. Räägitakse, et lapsed enam ei loe ja huvi kirjanduse vastu on vähenenud – kas näete seda ka õpetajana? Kas teil on nippe, kuidas nt kirjandusklassika lugemine lastele ja noortele huvitavaks teha?

Alati on olnud põhikoolis neid, kes ei viitsi lugeda ega taha õppida. Olen oma õpilastele alati öelnud, et te ei pea armastama lugemist ega raamatuid, ei pea üldse ka keskkooli trügima, võite vabalt üheksandast otse tööle minna, aga oluline on, et teist saavad HEAD INIMESED – sellised, kes elavad ise ja lasevad teistel ka elada. See on absoluutselt kõige tähtsam elamisepõhimõte üldse.

Lisaks nõudmisele võin tõesti anda ka nippe. Esiteks peab õpilane õppima oma aega oskuslikult kasutama. Mis mõttes ei jõua kolme kuuga kahte raamatut läbi lugeda? Ootad peatuses bussis? Pane telefon ära ja loe jälle raamatut kolm lehekülge. Logeled vahe-tunnis? Loe raamatut kolm lehekülge. See toimib! Teiseks peab muidugi õpetaja omalt poolt selle klassika tänapäeva noorele arusaadavaks seletama. Tuglase "Toome helbed" – pealtnäha jube igav tekst! Aga sina, õpetaja, seletad ära, et just sel hetkel, kui see väike tüdruk nägi eemal kahte suuremat omavahel kudrutamas, lõppes temas lapsepõlv. See on see hetk, kus inimene hakkab vajama teise inimese lähedust romantilises mõttes. Ja tänapäeva teismeline saab loomulikult aru! Temal on see hetk just nüüdsama ära olnud. Ja tekib suhe selle pealtnäha nii igava novelliga. / Katariina Rebane

Harku valla Raamatukogude programm Väana külapäevadel
kell 14 raamatulaat ja järjehoidjate meisterdamine
kell 15 kohtumine kirjanik Wimbergiga

NUKUETENDUS

Väike konnatüdruk tahab tantsida

12. juuli kell 12.00 ja 13.00
13. juuli kell 12.00 ja 13.00

Murueide-taadi teatritares
Muraste, Muru tee 6 hoovis

Pilet eelmüügist: 7.00 eur
kohapealt: 10.00 eur
Osta: VisitHarku.com

MURASTE SUVI 2025
• öökülinad
• batuudipäevad
• kodukohvikud

TEHNIKAKESKUS.EE
müük • hooldus • remont • rent

AIA- JA METSATEHNIKA

Husqvarna Cub Cadet
STIHL ECHO
JOHN DEERE STIGA

Tel 51 900 402 Keila kauplus
www.tehnikakeskus.ee

HARKU VALLAVALITSUS TEATAB

ÜLDPLANEERINGUT MUUTVA DETAILPLANEERINGU EELNÕU (ESKIISLAHENDUSE) AVALIK VÄLJAPANEK JA AVALIKU VÄLJAPANEKU TULEMUSTE AVALIK ARUTELU

● **Harku vallavolikogu 24.04.2025 otsusega nr 27 algatati detailplaneeringu koostamine Vaila külas Naage tee 67** (katastritunnus 19801:011:0457) ja **Naage tee 69** (katastritunnus 19801:011:0458) **maauksustel ja lähialal ning otsusega nr 28 jäeti algatamata kesk-konnamõju strateegiline hindamine.**

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on selgitada välja võimalused varem kehtestatud Vaila külas Naage tee 67 maaüksuse ja lähiala detailplaneeringu ning Vaila külas Tiigiotsa maaüksuse detailplaneeringu ümberplaneerimiseks, sooviga liita kinnistud, määrata ehitusõigus üksikelamu ja neid teenindavate abihoonete püstitamiseks ning vähendada tehishärve VEE2005640 ehituskeeluvööndit. Lisaks on detailplaneeringu koostamise eesmärk juurdepääsutee ja tehnovõrkudega varustamise lahendamine ning haljastuse ja heakorrastuse põhimõtete määramine.

Detailplaneeringuga tehakse ettepanek üldplaneeringu muutmiseks. Üldplaneeringu muudatus seisneb tehishärve VEE2005640 kalda ehituskeeluvööndi vähendamises.

Detailplaneeringu eelnõu (eskiislahenduse) avalik väljapanek toimub **25.07–25.08.2025.**

Planeeringuga saab tutvuda Harku vallamajas (Teenuste 2, Tabasalu alevik) lahtioleku aegadel, Vääna seltsimajas (Külakoja tee 2, Vääna küla) lahtioleku aegadel, veebilehel www.harku.ee, detailplaneeringute kaardirakenduses ja otselingil kaart.harku.ee/DP/220906_458/avalik.

Ettepanekuid ja vastuväiteid detailplaneeringu kohta ootame e-kirja teel aadressile harku@harku.ee või posti teel Teenuste 2, Tabasalu alevik, Harku vald **25.07–25.08.2025.**

Üldplaneeringut muutuva detailplaneeringu eelnõu (eskiislahenduse) avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu toimub 2.10.2025 kell 17 Harku vallamajas (Teenuste 2, Tabasalu alevik).

DETAILPLANEERINGU ESKIISLAHENDUSE TUTVUSTAMINE

● **Harku vallavolikogu 29.05.2025 otsusega nr 35 algatati detailplaneeringu koostamine Suurupi külas Vana-Klooga mnt 31** (katastritunnus 19801:001:0410) **maauksusel ja lähialal.**

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on selgitada välja võimalused maaüksuse jagamiseks kaheks elumumaa ja üheks transpordimaa krundiks ning määrata moodustatavatele elumumaa kruntidele ehitusõigus üksikelamu ja seda teenindavate abihoonete püstitamiseks. Detailplaneeringuga kavandatakse transpordimaa sihtotstarbega krunt Vana-Klooga maantee tarbeks perspektiiviga laiendada maanteed ja/või rajada jalgratta- ja jalgteed. Kavandatav transpordimaa võrandatakse tasuta kohalikule omavalitsusele. Lisaks on detailplaneeringu koostamise eesmärk tehnovõrkudega varustamise ja juurdepääsude lahendamine ning haljastuse ja heakorrastuse põhimõtete määramine.

Detailplaneeringu eskiislahenduse tutvustamine ja avalik arutelu toimub 24.07.2025 kell 17 Harku vallamajas (Teenuste 2, Tabasalu alevik).

Detailplaneeringu eskiisiga saab varem tutvuda detailplaneeringute veebirakenduses või otselingil kaart.harku.ee/DP/200218_332/avalik.

DETAILPLANEERINGU VASTUVÕTMINE JA AVALIK VÄLJAPANEK

● **Harku vallavolikogu 26.06.2025 otsusega nr 51 võeti vastu Tiskre külas Nõmme tee 3** (katastritunnus 19801:002:7070) **maauksuse ja lähiala detailplaneering** Hirundo OÜ (rg-kood 11220970) töö nr HDP-02/2024 alusel.

Planeeritav ala, suurusega 0,25 ha, paikneb Tiskre külas Nõmme tee, Sütmetssa tee, Alasniidu tee ja Ellerheina tänava vahelisel alal, piirnedes põhjast, kirdest ja idast Nõmme tee L1 (katastritunnus 19801:002:1022) transpordimaaga, kagust Nõmme tee 1 (katastritunnus 19801:002:6980) elamumaa, lõunast, edelast ja läänest Sütmetssa tee 4 (katastritunnus 19801:002:2380) elamumaa ning loodest Nõmme tee 5 (katastritunnus 19801:002:7090) elamumaa.

Detailplaneeringuga täpsustatakse olemasoleva elumumaa ehitusõigust. Elamumaa krundile määratakse ehitusõigus ühe üksikelamu ja kuni ühe abihoonete püstitamiseks, ehitisealuse pinnaga kokku kuni 370 m². Elamu suurimaks lubatud kõrguseks maapinnast on planeeritud kuni 9 m ja kuni kaks maapealset korrust. Abihoonete suurimaks lubatud kõrguseks maapinnast on planeeritud kuni 4,5 m ja üks maapealne korrus. Lubatud katuse kalle on määratud vahemikus 0–20°. Juurdepääs krundile on lahendatud avalikult kasutatavalt Nõmme teelt. Planeeritava ala veevarustus ja kanalisatsioon on lahendatud olemasoleva ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni baasil piirkonna vee-ettevõtte väljastatud tehniliste tingimuste kohaselt.

Detailplaneeringu eesmärgid on kooskõlas Harku valla üldplaneeringu ja teemaplaneeringu lahenduse ja tingimustega.

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub **25.07–7.08.2025.**

Planeeringuga saab tutvuda lahtioleku aegadel Harku vallamajas (Teenuste 2, Tabasalu alevik), veebilehel www.harku.ee, detailplaneeringute veebirakenduses https://kaart.harku.ee/DP/240814_510/avalik/.

Ettepanekuid ja vastuväiteid detailplaneeringu kohta ootame e-kirja teel aadressile harku@harku.ee või posti teel Teenuste 2, Tabasalu alevik, Harku vald **25.07–7.08.2025.**

DETAILPLANEERINGU ALGATAMINE

● **Harku vallavolikogu 26.06.2025 otsusega nr 50 algatati detailplaneeringu koostamine Liikva külas Oru** (katastritunnus 19801:011:0250) **maauksusel.**

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on varem kehtestatud Liikva külas asuva Oru maaüksuse elamukvartali detailplaneeringu ümberplaneerimine eesmärgiga muuta planeeritud tehnovõrkude lahendust, kavandades tehnovõrgud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni baasil ning täpsustada ehitusõigust ehk kavandada varem kehtestatud detailplaneeringule juurde kaks elamuühikut. Planeeringu eesmärk on selgitada välja võimalused maaüksuse jagamiseks üheks tootmismaa, üheks üldkasutatava maa, kolmeks transpordimaa ja kuni 37 elamumaa krundiks ning määrata moodustatavatele elamumaa kruntidele ehitusõigus üksikelamute ja seda teenindavate abihoonete püstitamiseks. Kavandatavad transpordimaa ja üldkasutatava maa krundid võrandatakse tasuta vallale. Lisaks on detailplaneeringu koostamise eesmärk juurdepääsutee ja tehnovõrkudega varustamise lahendamine ning haljastuse ja heakorrastuse põhimõtete määramine.

Planeeritav ala, suurusega 1,106 ha, paikneb Liikva külas, Kiia – Vääna-Viti maantee ja Oru tee ristmikust 1,2 km mööda Oru teed loodes, piirnedes põhjast ja kirdest Sireli (katastritunnus 19801:001:1630), Kesküla (katastritunnus 19801:001:1620) maatulundusmaadega, Kruusoja (katastritunnus 19801:001:2610) maatulundusmaa ja sihtotstarbega maa, idast Oru tee 24a (katastritunnus 19801:001:4661) maatulundusmaaga, kagust ja lõunast Oru tee L2 (katastritunnus 19801:001:4662), Oru tee L1 (katastritunnus 19801:001:3609) transpordimaaga, Oru tee 25a (katastritunnus 19801:001:3640) ja Vainu (katastritunnus

19801:011:1128) maatulundusmaadega, edelast Väike-Oru (katastritunnus 19801:001:3902) sihtotstarbega maa ja Päikese (katastritunnus 19801:011:0812) maatulundusmaaga ning läänest Oru tee 28 (katastritunnus 19801:011:0056) maatulundusmaaga. Juurdepääs maaüksustele on Kiia – Vääna-Viti maanteelt mööda Oru teed.

Detailplaneeringu eesmärgid on kooskõlas Harku valla üld- ja teemaplaneeringu lahenduse ja tingimustega.

Detailplaneeringu algatamise otsusega saab tutvuda Harku vallamajas lahtioleku aegadel, veebilehel www.harku.ee ja detailplaneeringute veebirakenduses kaart.harku.ee.

● **Harku vallavolikogu 26.06.2025 otsusega nr 49 algatati detailplaneeringu koostamine Tiskre külas osaliselt Apametsa II kvartalis** (Valli (katastritunnus 19801:001:4351), **Lagedi** (katastritunnus 19801:001:4349), **Tiigi** (katastritunnus 19801:002:0340), **Suure-Pällo** (katastritunnus 19801:002:0492), **Teispere** (katastritunnus 19801:002:0080) ja **Apametsa parkla** (katastritunnus 19801:001:3744) maaüksustel) **ja lähialal.**

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on selgitada välja võimalused maaüksuste jagamiseks elamumaa, ärimaa, üldkasutatava maa ja transpordimaa kruntideks ning määrata ehitusõigus elamute ja ärihoonete püstitamiseks. Kavandatavad transpordimaa ja üldkasutatava maa krundid võrandatakse tasuta vallale. Lisaks on detailplaneeringu koostamise eesmärk tehnovõrkudega varustamise ja juurdepääsuteede lahendamine ning haljastuse ja heakorrastuse põhimõtete määramine.

Planeeritav ala, suurusega 1,793 ha, paikneb Tiskre külas Tallinna-Rannamõisa-Kloogaranna maantee, Liiva tee, Tammiku tee, Uuspere tee ja Künka tee vahelisel alal, Tallinna-Rannamõisa-Kloogaranna maantee ja Liiva tee ristmikust kird- ja idaosas, piirnedes põhjast 11390 Tallinna-Rannamõisa-Kloogaranna tee L1 (katastritunnus 19801:001:0301), Klooga kergliiklustee L22 (katastritunnus 19801:001:4123) ja Klooga maantee L19 (katastritunnus 19801:002:2283) transpordimaadega, kirdest Löökanuse (katastritunnus 19801:001:3731) ja Kristjani (katastritunnus 19801:002:1255) maatulundusmaadega, idast Liivahansu (katastritunnus 19801:002:0001), Rajapõllu (katastritunnus 19801:002:0672) ja Postipoisi (katastritunnus 19801:002:0197) maatulundusmaadega, kagust Liiva tee 52 (katastritunnus 19801:002:0116) ja Vahepere (katastritunnus 19801:002:0003) maatulundusmaadega, lõunast Liiva tee 57 (katastritunnus 19801:002:0525) maatulundusmaaga, edelast Liiva tee L21 (katastritunnus 19801:001:4314), Klooga kergliiklustee L27 (katastritunnus 19801:001:4350) ja Klooga kergliiklustee L6 (katastritunnus 19801:001:4352) transpordimaadega, läänest Klooga kergliiklustee L11 (katastritunnus 19801:002:2227) transpordimaaga ning loodest Võsa (katastritunnus 19801:002:0684) maatulundusmaaga, Rannamõisa tee 15 (katastritunnus 19801:002:2232) ja Rannamõisa tee 13 (katastritunnus 19801:002:3900) elamumaaadega.

Detailplaneeringu eesmärgid on kooskõlas Harku valla üld- ja teemaplaneeringu lahenduse ja tingimustega.

Detailplaneeringu algatamise otsusega saab tutvuda Harku vallamajas lahtioleku aegadel, veebilehel www.harku.ee ja detailplaneeringute veebirakenduses kaart.harku.ee.

● **Harku vallavolikogu 26.06.2025 otsusega nr 48 algatati detailplaneeringu koostamine Laabi külas Sütmetssa tee 39** (katastritunnus 19801:002:0756) **maauksusel ja lähialal.**

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on selgitada välja võimalused maaüksuse jagamiseks viieks äri- ja tootmismaa ning üheks

transpordimaa sihtotstarbega krundiks ning määrata äri- ja tootmismaaadele ehitusõigus. Kavandatav transpordimaa krunt võrandatakse tasuta vallale. Lisaks on detailplaneeringu koostamise eesmärk juurdepääsuteede ning tehnovõrkudega varustamise lahendamine ning haljastuse ja heakorrastuse põhimõtete määramine.

Planeeritav ala, suurusega 1,747 ha, paikneb Laabi külas Harku-Rannamõisa tee ja Sütmetssa tee ristmikust linnulennult 1,810 meetri kaugusel kagu suunas, piirnedes põhjast Sütmetssa tee (katastritunnus 19801:002:1114) transpordimaaga, idast ja kagust Sütmetssa tee 37 (katastritunnus 19801:002:0544) maatulundusmaaga, lõunast Tööstuse tee 3 (katastritunnus 19801:002:0755) maatulundusmaaga, edelast Tööstuse tee 5 (katastritunnus 19801:002:0103) ja Tööstuse tee 6 (katastritunnus 19801:002:0649) tootmismaaadega, Tööstuse tee 3a (katastritunnus 19801:001:3280) maatulundusmaaga ning läänest Sütmetssa tee 1 (katastritunnus 19801:002:0382) maatulundusmaaga.

Detailplaneeringu eesmärgid on kooskõlas Harku valla üld- ja teemaplaneeringu lahenduse ja tingimustega.

Detailplaneeringu algatamise otsusega saab tutvuda Harku vallamajas lahtioleku aegadel, veebilehel www.harku.ee ja detailplaneeringute veebirakenduses kaart.harku.ee.

● **Harku vallavolikogu 26.06.2025 otsusega nr 47 algatati detailplaneeringu koostamine Suurupi külas Marese tee 3** (katastritunnus 19802:003:0180) **maauksusel ja lähialal.**

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on selgitada välja võimalused varem kehtestatud Suurupi külas Marese tee 11 / Munakivi tee 18, Marese tee 9 / Munakivi tee 16, Munakivi tee 14 ja Marese tee 3 maaüksuste ning lähiala detailplaneeringu ümberplaneerimiseks Marese tee 3 maaüksuse kohta sooviga täpsustada ehitusõigust ehk muuta varem kehtestatud detailplaneeringuga maaüksusele määratud hoonestusala, ehitisealust pinda ja abiehitiste arvu. Lisaks on detailplaneeringu koostamise eesmärk juurdepääsutee ja tehnovõrkudega varustamise lahendamine ning haljastuse ja heakorrastuse põhimõtete määramine.

Planeeritav ala, suurusega 0,21 ha, paikneb Suurupi külas Munakivi tee, Võõri tee, Marese tee ja Kalama tee vahelisel alal, piirnedes põhjast Marese tee 5 (katastritunnus 19802:003:0190) elamumaa, idast Võõri tee L1 (katastritunnus 19801:001:2892) transpordimaaga, lõunast Marese tee 1 (katastritunnus 19802:003:0170) elamumaa, Võõri tee L1 (katastritunnus 19801:001:2892) transpordimaaga ning läänest Munakivi tee L1 (katastritunnus 19801:001:2691) transpordimaaga.

Detailplaneeringu eesmärgid on kooskõlas Harku valla üld- ja teemaplaneeringu lahenduse ja tingimustega.

Detailplaneeringu algatamise otsusega saab tutvuda Harku vallamajas lahtioleku aegadel, veebilehel www.harku.ee ja detailplaneeringute veebirakenduses kaart.harku.ee.

DETAILPLANEERINGU ALGATAMISE TAOTLUS

● Harku vallavalitsusele on esitatud taotlus detailplaneeringu algatamiseks **Harku-järve külas Jaan Venteri tee 5** maaüksusel.

Esitatud taotluse ja selle lisadega saab tutvuda detailplaneeringute kaardirakenduses.

Planeerimis- ja ehitusosakond

KUULUTUSED

Müüa lõhutud kuivad ja toored küttepuid koheletoomisega. Lepp, sanglepp, kask, saar. www.pakhalupuu.ee, e-post: pakhalupuu@gmail.com, tel 509 9598

Aiapidaja unistus! LEHMA KÕDUSÕNNIK 301 / kott. KUIV KÜÜVVÕRKKOTIS 30/40/50 cm. Tammara Farm, 523 8852, www.tg.ee.

Muru niitmine, trimmerdamine, võsalõik, raietööd mootorsauga. Arvega maksmise võimalus. Ivar, mob 521 4353, sompaserv@gmail.com

• Ehitusettevõtte teostab KÕIKI EHITUSTÖID. Võta ühendust ja räägime täpsemalt. Kontakt 5665 1517 (Guido, GVM Ehitus OÜ)

• Tánava- ja äärekivide paigaldus, aedade ehitus, värvavate paigaldus, terrasside ehitus, haljastustööd, lammutustööd, plaatimistööd, eramute remont. Tel 5897 0093 Unikivi24@mail.ee

• Eramute, abihoonete, katuste, terrasside, aedade jms ehitus ja remont. Terrasside hool-dus. Fassaadide, katuste puhastamine surve-pesuga. Tel 56476128 info@puitelement.ee

• Hea eramaja omanik! On aeg üle vaadata küttesüsteemide korrasolek. Võta ühendust korstnapühkijaga tel 5647 6128, www.korraskorsten.ee

• Ostan nostalgilisi nõusid ja serviise, keraamikat, värvilisi pokaale jne. Lisaks nahast karpe, seinapilte, kujusid, merevaigust ehteid, kelli, prosse, sõlgi jne. Erinevate retroesemete ja kolimisjäákide ost! Tulen ise kohale, raha kohe kätte! 5356 0761, Liina

• Viime tasuta ära teie kasutult seisvad kodu-masinad, vana metallikolu ning kompleksssed elektri- ja elektroonikaseadmed. Tel 565 1156

• Teostan katuse remont ja ehitustöid (plekk, kivi, Sbs, pvc kattega). Plekitööd, vihmavee-süsteemid, lumetökked. Tööl pikk garantii. 5813 8568 või j.tuurmaa@gmail.com

• Majade seadustamine, kasutusluba. Hoo-nete projekteerimine, ehitusluba. Tel 5656 2894, majapaberid@gmail.com

• Korstnapitside ehitus ja remont. Tel 5557 9399

• Kutssetunnistusega korstnapühkija, 4. tase. Töötan kiirustamata, töö puhas ja korralik. Tel 5689 0125, e-post: kuldnoop@gmail.com

• Tánava- ja äärekivide paigaldus, puit- ja võrkaedade ehitus, teostame haljastustöid. Lammutustööd, terrasside ehitus. Tel 5450 9991, haljastus24@mail.ee

• Lamekatusetööd, tel 5656 3626

• Kutselise korstnapühkija teenused, küt-tekehade parandus. Tel 51 980 980, tulituli.ee

• Aastaringne fekaalivedu. OÜ Norringsen, tel 5662 1300

• Väljaõppinud puulangetajad lõikavad parima hinnaga ohtlikke puid, teostame käändude freesimist. Puude üldseisundi hindamine ja konsultatsioon on tasuta. Tel 513 3458, info@ohtlikpuu.ee, www.ohtlikpuu.ee

• Kogenud puuhooldajad teostavad ohtlike puude raiet ja puude hoolduslõikust. Teos-tame puude tervisliku seisundi hindamist. SOODSAD HINNAD. Tel 522 0321, www.arbormen.ee

• Korstnapühkija ja pottsepa teenused. Ohtlike puude langetamine. Viljapuude lõika-mine. Heki lõikus ja pügamine. Tel 5348 7318, e-post: igor@inkteenused.ee

• Müüa kvaliteetset kaminapuit tasuta trans-pordiga üle Eesti. Osta soodsalt meie e-poest www.kaminapuud24.ee

• Ettevõtte teostab ehitus- ja remonttöid, ka väiksemamahulisi töid. Tel 5660 7554, janek@janelldisain.ee

• ELEKTRITÖÖDE TERVIKLAHENDUSED: projekteerimine, paigaldamine ja hooldus. Energiakulude audit ja nõustamine, sise- ja välielektritööd, elektriautode laadijad, valgus-tus- ja nutikodu lahendused, tänavavalgustus. Tel 5315 2851, elektritood@gmail.com

• EHITUSMEHED HARKUS teevad järgmisi töid: terrasside, puukuuride, garaazide, auto-varjualuste, aedade, saunade ehitus, katuste vahetus ja montaaž. Korstnapitside ladumine ja plekiga katmine ja mütsid peale korsten-dele. Vundamendid ja puitkarkassid majad, plaatimistööd. Vajadusel toome kõik materja-lid. Võtmed kätte. Tel 523 6803, e-post: silvar.jogi@gmail.com

• Ostan kasutult seisma jäänud või kiirmüü-gihinnaga sõidukeid. Toimivaid, avarilisi, riketega, arvelt maas, vanu ja lihtsalt kasutult seisvaid. Koha peal kiire vormistamine ja tehing. Pakkumisi ootan seisevauto@gmail.com või 5618 8671. Järele tulen püksiiriga ja tasun sularahas. Vormistan ja arvelt maha võtan ise. Vaata lisaks www.seisevauto.ee

• Ehituslammutus24. Teostame ehitus ja lam-mutustöid. Fassaaditööd, Katusetööd, Toru-tööd. Lammutustööd. Hinnapakumine alati tasuta. Ehituslammutus24@gmail.com Tel 5820 5229

• Katuste kõrgsurvepesu ja värvimine (plekk, kivi, eterniit). Tänavakivide puhastus. 5624 1509, Andres

Mulla, liiva, killustiku ja täitepinnase müük Tallinnas, Harjumaal ja lähiumbruses koos koheletoimetamisega.

Kaevetööd ja multilift kallur teenus.

Telefon
+372 5816 3034
info@selago.ee

SELAGO SERVICE
KÕIK VÄLJALIK PINNAS-TÖÖDEKS

MM MURASTE MÄNGUD

20. JUULI

kell 14.00 - 18.00

MURASTE KOOLI ÕUEL
Lee tee 9

PILETID KOHAPEALT

- FUN JUMP
- ZORBPALLID
- INIMLAUA-JALGPALL

- KARUSSELL
- BATUUDID
- ELEKTRIAUTOD
- KOHVIKUD
- MÄNGUASJADE KIRBUKAS
- JÄTSIABI

TABASALU
MTH PESULAD
 AUTO PESULA & DETAILING

KOHALIKU ELANIKU SOODUSTUS JUULI LÕPUNI
-15%

KÄSI PESULA ja Detailing

- VÄLIPESU
- SISEPUHASTUS
- POLEERIMINE JA LÄIGESTAMINE
- KAITSEVAHA JA KERAAMIKA

BRONEERI AEG
 Helistades: **5880 2235**
 Veebilehelt: **tabasalupesula.ee**

Asume: Nooruse 22, Tabasalu

Premium QUALITY

LOO KODU & KÖÖK

kodukohvik
Muraste südames
 Kaare tee 6
12. - 13. juuli
 avatud 13.00
suur valik
NAPOLI STIILIS KIVIAHJU PITSAD & KOOKE, TORTE ja MAIUSTUSI

INFO JA REGISTREERIMINE
 QR code

HARKU VALLA JOOKSUSARI 2025

Põhdistantsid: 4,8-8km
Noortejooksud: 2,3-5km
Lastejooksud: 220m-1,3km
Tervisejooksud/kõnnid: 2,3-5km

INFO JA REGISTREERIMINE
 QR code

4 sportlikku perepäeva
Kõigil etappidel osalenutele hooajamedal

www.harkuvallajooks.eu
f harkuvallajooks

VITAMIN WELL
TABASALU SPORDIKOMPLEKS
imelihtne
JUNCENT
Actimel
WaterWipes
print me easy

23. augustil kell 14-23 Tui pargis

Tabasalu päev

LIIKUMISPROGRAMM TABASALU SPORDIKOMPLEKSIS KELL 11-15

PÄEVA JUHIB MÄRTEN MÄNNISTE

HARKU VALLA LAULULAPSED

SEGARÜHM „PÖÖRELINE“

JÜRGEN ROOSTE

TABASALU MUUSIKA- JA KUNSTIKOOLI BIGBÄND

INDREK TAALMAA

TABASALU KAMMERKOOR

PRINTSESS ELSA JA SPIDERMAN

SÄM

Õhtune peaesineja: 2 QUICK START

HARKU VALLA ELANIKELE TASUTA!
www.tabasalupäev.ee

ÜRITUST TOETAB saku

Tabasalu Spordikompleksi liivaväljakutel
06.07
27.07
10.08
24.08

HARKU VALLA SUVEVOLLE 2025

TABASALU SPORDIKOMPLEKS
HARKU VALD

KATUSTE PESU JA VÄRVIMINE

- ✓ Hooldus nii kivi-, plekk- kui eterniitkatustele
- ✓ Katus säilib kauem ja maja saab värske välisilme

Küsi hinnapakumist!

5550 9476
info@katusehooldus.ee
katusehooldus.ee

Katusehooldus.ee
KATUSED KORDA